

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7565,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6. telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Kapitalizem in krščanstvo

Krščanstvo je že s svojega početka nava-
jeno, da je larča neprestanih sumničenj in na-
tolcevanj z leve in desne. Zanimivo je, da si
ti očitki ponavadi med seboj popolnoma na-
sprotujejo. Z desne mu očitajo, da se preveč
nagiba h proletarizmu in da je pristal ter po-
krovitelj »malih ljudi«. Od leve lete očitki, da
je predstojatelj kapitalizma in da je sploh v službi
kapitla in njegovih interesov... Tako gre ne-
prestano z dneva v dan, tako se lajna priljub-
ljeno, čeprav od sile obrabljeno melodijo ši-
rokim ljudskim plastem in se jih odtušuje od
krščanstva.

Beseda »kapitalizem« je postala danes zla-
sti v ustih neukih ljudi krilatica, s katero se
označuje vse zlo in vse težave na svetu. Za
pravilno razumevanje in stvarno debato pa je
ostra določitev pojmov preobitno važnosti.

Kapitalizem in kapitalizem sta dve stvari,
osiroma mogoče je pojmu dati dvojen smisel.
Da se pojmovati kapitalizem splošno kot ra-
cionalno-tehnična, gospodarska sila, kjer se
premični in nepremični kapital, zlasti pa denar
vporablja kot glavno sredstvo za obratovanje
večjega gospodarskega obsega in za velikopo-
težno smotreno proizvodnjo. Ta gospodarski
kapitalizem je takorekto zunanji gospodarski
okvir k današnjemu gospodarskemu redu.

Od tega pojmovanja je treba dobro ločiti
drugo klasično, lahko bi rekli svetovno-nazorno
pojmovanje kapitalizma, za kar navadno ra-
bimo tudi izraz mamonizem. S to besedo ozna-
čujemo logično posledico današnjega gospodar-
skega sistema, v katerem prevladuje kapital
nad delom. To je gospodarstvo, v katerem je
vsa organizacija dela in vsa gospodarska de-
latnost podrejena sebičnim interesom kapita-
listov, ki se ne ozirajo na upravičene zahteve
in potrebe delavcev. Vodilni in vse obvladajoči
nagib mamonizma je dobiček radi dobička, je
pohlep po denarju in zaslužku brez ozira na
Boga in na božji zakon, brez smisla za dobro
bližnjega, človeške družbe ali kake višje du-
hovne dobrine. »Makemoney, honestly if you
can, — but make money!« Pridobivaj, pošteno
če moreš, a pridobivaj! To je brezobzirna pa-
rola nenasitnega, po denarju hlepečega mamo-
nizma.

Ako ta kapitalizem, osiroma mamonizem
natančno preiskujemo prav do njegovih kore-
nin, vidimo, da ni drugega kot praktično brez-
boštvo ali paganstvo, ker mu je najvišje dobro
pred katerim malikuje, kateremu zažiga ka-
dilo in postavlja oltarje: denar in dobiček. Kar
je božjega ima zanj le toliko pomena, kolikor
se da gospodarsko vrednotiti in kolikor nudi
priliko za dobiček. Kapitalizem v tem smislu
ni namreč nič drugega kot izrastlek golega ma-
terializma, kateremu je edino merilo za vred-
nost stvari izključno njihova materialna ko-
ristnost — a mu docela manjka vsak smisel
za idejne in duhovne vrednote, ki ne notirajo
ne na blagovni ne na denarni borzi. Kapitali-
zem v tem pojmovanju je oče tiste brutalne
nemoralnosti in samozanosti, ki se cinično po-
stavlja preko vseh нравnih norm družabnega
reda, ki reklamira zase stališče »onkraj do-
brega in slabega« in posmehljivo proglašja na-
čelo: Z moralnimi izreki ne ne grade ne banke,
ne tovarne, ne železnice! Iz njegovih vrst pri-
hajajo najglasnejši oznanjevalci nazora, da je
moralna največja ovira gospodarskega napredka.
Svetovni nazor gole sebičnosti je to, ki se vse-
mogočno postavlja nad dobrobit in korist sploš-
nosti, države in naroda. Zakoni bratstva in pra-
vičnosti so mu smešne sentimentalnosti, na ka-
tere se »praktičen, pridobiten« človek ne more
ozirati.

Uničujoč je družabni vpliv tega kapita-
lizma. Odgovoren je za vse neštete krize in
gospodarske nesreče. Na njegov račun gre pro-
pad neštetihih malih in srednjih ekzistenc, so-
cialna beda, stanovanjska stiska in ves pau-
perizem naše dobe. Nanj pade odgovornost, da
so danes skoraj pretrgane vezi med posame-
znimi sloji in stanov, da je družina v razpadu,
da je tako mogočno narasel marksizem s svoj-
im evangelijem o razrednem boju, da je to-
liko krvavega trenja med narodi... on je po-
vzročil vse vojne zadnjega časa. Njega je treba
delati odgovornega za propadanje ljudskega
zdravja, da izginja med delovnimi sloji ve-
selje do dela, do duševne kulture, do vere in
morale. Kapitalizem je glavni krivec, da stoji
človeštvo danes skoraj pred popolnim bank-
rotom.

Ali je po teh ugotovitvah treba še določiti,
v kakem razmerju je krščanstvo do takega ka-
pitalizma?

Zadostuje navadna konfrontacija: Na eni
strani dejansko brezboštvo — na drugi češče-
nje enega, osebnega Boga. Tu izrazit materi-
alizem — tam duhovna religija. Tu nemoral-
nost — tam idealistični in strogo moralen na-
zor o življenju. Tu izrazita sebičnost — a pri
krščanstvu solidarizem in ljubezen. Kapitali-
zem in krščanstvo sta si dva izrazita antipoda,
dva nasproti si elojča tečaja, ki se medsebojno
izključujeta in med katerima ni mogoč noben
kompromis in nobena zveza. Razsodni in ve-
no pravilo je tu beseda Gospodova: Nihče ne
more dvema gospodoma služiti. Ne morete slu-
žiti Bogu in mamoni!

Med krščanstvom in kapitalizmom ni mo-
goče skleniti nobenega kompromisa, kakor ni
mogoče izmirjenje med vodo in ognjem, med

Položaj Slovanov v Italiji - mednarodni problem

Okrožnica jugoslovanskih škofov je živo zadela fašizem

Rim, 3. marca. »Giornale d'Italia«, ki je
znan po svojih dobrih zvezah z zunanjim mini-
strstvom, se ponovno bavi z okrožnico jugo-
slovanskih škofov glede preganjanja Slovencev
in Hrvatov v Italiji. List ugotavlja, da stavi
okrožnica pretvezno preganjanje slovenskih
katoličanov v Italiji v isto vrsto s trpljenjem
katoličanov v Mehiki in v Litvi ter preganjanje
kristjanov v Rusiji. Da ta drzna primera ne
drži, ni potrebno posebej razlagati. Namen ita-
lijske politike, ki je navdahnjena z verskimi
čuvstvi, je, da prepreči, da bi nekateri sloven-
ski duhovniki postali protitalijanski politični
agitatorji. Italijanska vlada spoštuje katoliško
Cerkev in sv. oče se nikdar ni pritoževal nad
pretveznim preganjanjem Slovencev in Hrvat-
ov v Italiji. Msgr. Bauer naj ne pozabi, da
vodijo boljševiki v Rusiji boj proti veri kot
takšni, da so odstranili duhovščino in zaprli
cerkve. Primerjati Italijo z boljševiško Rusijo
je več kot odveč. Vatikanski krogi so glede
Bauerjeve okrožnice precej rezervirani. Večina
rimskih cerkvenih dostojanstvenikov se je
omejila na pripombo, da ima episkopat v vsaki
državi pravico, ukreniti, kar se mu zdi potreb-
no za blaginjo duš, in da ni dolžan poizvedo-
vati za mnenje Rima v krajevnih zadevah. Bo-
disi glede duhovščine, bodisi glede vernikov.
Glede te okrožnice jugoslovanskih škofje menda
niso prejeli nikakega posebnega pooblastila od
sv. stolice in ta ni sodelovala pri sestavi listine
same. Toda to splošno razmotrivanje nikakor
ne zmanjša izredne resnosti tega dejanja, v
kolikor čin zagrebškega nadškofa prehaja iz
verskega področja in je povsem političnega
značaja; s tega vidika ni mogoče zanikati, da
so bila z okrožnico prekršena stroga navodila,
ki jih je dala sv. stolica vsem škofom, to je,

naj se ne vtikajo v politične zadeve. Ta pri-
mer je še težji, ker se nadškof z napovedjo
javnih molitev za zatiranje brate v Italiji po-
sredno vmešava v notranje zadeve druge drža-
ve, v vprašanja, ki ne obstojajo in ki bi zade-
vala edino vernike, ki niso njemu poorejeni,
ako bi sploh obstojala. Jugoslovanski episkopat
je prenaivno odkril staro igro in stare metode,
ki so se uporabljale za časa avstrijskega ce-
sarstva. Člankar končno dobiva vtis, da ne bo
sv. stolica dala jugoslovanskemu episkopatu
nikakih novih navodil v tem pogledu, ker so
načela, na katerih slone obveznosti škofov in
duhovnikov, splošno znana; kajti prepoved, da
se dušeskrbstvo ne sme mešati s politiko, je že
stara. List zaključuje s trditvijo, da niso izva-
janja nadškofa dr. Bauerja resnična in da je
njegova primera Italije z Rusijo naravnost
groteskna.

Trst, 3. marca. Komentarji tržaškega tiska
glede okrožnice jugoslovanskih škofov proti
preganjanju Slovanov v Italiji se povsem kri-
jejo z izvajanjem rimskega »Giornale d'Italia«,
ki daje vselej ostalemu tisku smernice v zuna-
njepolitčnih zadevah. »Piccolo« pripominja,
da se je sv. oče sicer splošno pritoževal, da fa-
šistična Italija ne izpolnjuje točno konkordata,
toda položaj cerkve na Primorskem ni nikdar
omenil. Dejstvo je, da se slovenska duhovščina
ne ravna po konkordatu; tako je fašistični tisk
že večkrat moral protestirati proti zadržanju
goriškega nadškofa in proti slovenskim duhov-
nikom, ker v svojih spisih ne rabijo italijan-
ščine in so iz cerkve pregnali latinsčino. Slo-
venska duhovščina se upira »naravnemu in fa-
talnemu poitalijančevanju«. List končno ugo-
tavlja, da je sklep jugoslovanskih škofov silno
težak in demonstrativnega značaja. Gotovo je,
da so jugoslovanski škofje postali žrtev sloven-

ske duhovščine v Italiji, ki je državi sicer pri-
segla zvestobo, pa je mons. Bauerja kljub temu
napačno informirala.

Ti novi komentarji fašističnega tiska niso
prinesli v vprašanju nič novega. Sučejo se še
vedno okoli splošnih in že obrabljanih rečenic
»o vtikanju v notranje zadeve druge države«,
vmešavanju nadpastirjev in duhovščine v poli-
tične zadeve, po katerih fašizem vselej seže, ko
je v zadregi. Značilno pa je, da je ton drugega
komentarja poluradnega »Giornale d'Italia«
mnogo mirnejši kakor v prvem. V prvem ko-
mentarju ni bilo govora o zadržanju sv. stolice.
Vse kaže, da je g. V. Gaydo, ravnatelj tega
lista, zadela hladna rezerviranost vatikanskih
krogov. Tržaški »Piccolo« zahteva, naj sv. sto-
lica pozove k redu jugoslovanski episkopat,
bolje informirani. »Giornale d'Italia« pa se
mora zadovoljiti z ugotovitvijo, da sv. stolica
ne namerava poslati novih navodil jugoslovam-
skim škofom, ker so osnovna načela, na katerih
sloni cerkvena hierarhija, že stara in jugoslo-
vanskim škofom dovolj znana... »Giornale
d'Italia« silno straši primerjanje fašistične Ita-
lije z boljševiško Rusijo. Čeprav okrožnica ne
stavi izrecno položaja katoliške cerkve na Pri-
morsko v isto vrsto s položajem cerkve v bolj-
ševiški Rusiji, vendar ne more »Giornale d'Ita-
lia« n. pr. zanikati, da je v Istri slovenska fara
Krkovce, nad katero je moral škof proglasiti
interdikt in dati zapreti cerkev in vse to po
krivdi fašistov, ki so nedavno pregnali iz vasi
že tretjega duhovnika, samo radi tega, ker je
pridigal slovenski.

»Popolo di Trieste« pošilja v svojih otročjih
izjavahki zagrebškega nadškofa Bauerja kar v
pekli in sicer v deveto brezno, kamor spadajo
po Danteju rušilci mednarodnega miru.

Avstro-nemško prijateljstvo

K e je grof Bethlen?

Dunaj, 3. marca. AA. Danes dopoldne je pri-
spel semkaj nemški zunanji minister Curtius v
spremlju številnih uradnikov. Prebivalstvo mu je
pridrelo navdušen sprejem. Curtius bo imel več
konferenc z merodajnimi avstrijskimi krogi o poli-
tičnih in gospodarskih vprašanjih obeh držav. Pri
sprejemu nemškega zunanjega ministra je bil kan-
cler Ender in velika množica, ki je gosta na-
vdušeno pozdravljala.

Dunaj, 3. marca. kk. Avstrija je dobila da-
nes velik državni obisk. Nemški zunanji minister
dr. Curtius in državni tajnik državne pisarne
dr. Pünder kot zastopnik državnega kancelerja
dr. Brüninga, ki radi notranjepolitnega položaja
v Nemčiji ni mogel oditi iz Berlina in je svoj iz-
ostanek opravičil v prisrčnem pismu, sta dospela
na večdnevno bivanje na Dunaj, kjer jima ni sa-
mo velika množica na kolodvoru, temveč tudi listi
vseh smeri priredili najpriširnejšo dobrodoščilo s

posebnim naglašanjem sorodstvenih vezi. Razen
čina vlnudnosti bodo nemški državniki z dunajsko
vlado razpravljali tudi o aktualnih gospodarskih
vprašanjih v smislu Schobrove regionalne grupa-
cije kot prvi korak za uresničenje Panevroepe.
Dr. Curtius in dr. Pünder sta že danes imela raz-
govore z dr. Schobrom in dr. Enderjem. Dalje ju
je sprejel v avdienci zvezni predsednik dr. Miklas,
ki jima je priredil kosilo. Na programu so za čas
tridnevnega bivanja sijajni sprejemi, galapredstava
v operi, izleti in sprejemi častnikov.

Budimpešta, 3. marca. V političnih krogih je
nastalo veliko povpraševanje po grofu Bethlenu,
ki je nedavno izginil neznano kam. Govorilo se je
že več dni, da namerava grof Bethlen odpotovati v
inozemstvo. Nikakor bi ne bilo čudno, če bi se na-
hajal grof Bethlen na Dunaju, kjer se nahaja na ofi-
cielnem obisku nemški zunanji minister.

Kriza v angleški vladi

London, 3. marca. os. Sinoči je nenadoma
odstopil naučni minister Sir Charles Trevelyan.
V političnih krogih je demisijska enega najbolj
vplivnih ministrov sedanje vlade zelo osupnila,
akoravno se je v parlamentarnih krogih že
dalje časa šepetalo, da je naučni minister ne-
zadovoljen vsled zaporednih porazov, katere je
doživel njegov šolski zakon. Znano je, s kakšno
energijo so se borili proti šolskemu zakonu
angleški škofje in angleški katoliki, ker je na-
meraval polagoma ugonobiti katoliške zasebne
šole. Temu pritisku od zunaj se je vdala tudi
zbornica, v prvi vrsti gosposka zbornica, ki je
zakonski načrt v celoti zavrgla. Tudi v delav-
skih vrstah novi šolski zakon ni vzbudil nika-
kega navdušenja, ker so nekateri voditelji
opravičeno smatrali, da bi utegnil odtujiti
stranki vse katoliške volivce, ki tvorijo zelo
važno skupino v labourističnem gibanju. V svo-
jem poslovnem pismu ugotavlja odstopivši
minister, da je poglavitni vzrok njegovega od-
stopa poraz njegovega šolskega zakona, vendar
pa je tudi socialna orijentacija sedanje vlade
taka, da ne odgovarja več njegovim načelom.
On pogreša resnih in energičnih poizkusov za
preureditev države v socialističnem duhu. Na-
sprotno je sedanja vlada po njegovem mnenju
napravila vtis barantača, ki dela kompromise

na levo in desno, samo da se vzdrži na površju.
Mesto, da bi vlada pogumno zastavila plug in
na novo preoral angleški narod in njegovo
gospodarstvo, opaja on samo slabotno tavanje
v na pol temi. Mesto, da bi vlada pogumno iz-
rezala rano, na kateri boleha narod, se je spu-
stila na plodovito padarstvo, brez vsakega re-
zultata. On je mnenja, da bi strogo izvajanje
socialističnega programa izzvalo padec sedanje
vlade, toda boljše bi bilo, da vlada pade, ka-
kor pa, da izgubi ugled in zaupanje v vrstah
delavstva. Kaj pomaga, če se vsak poizkus se-
danje vlade uvesti socialistična načela kratko-
malo umori v gosposki zbornici. Minister pravi,
da bo ostal sicer zvest svoji stranki, toda on
ne mara navezati svojega imena na režim, ka-
teri se mu dozdeva pogrešen in samomorilen.

V političnih krogih smatrajo, da bo odstop
naučnega ministra le pospešil vladno krizo in
priklical čimprej splošne volitve v državni
zbor. Nekateri namigavajo celo, da bo Sir Charles
prestopil v ravnokar ustanovljeno stranko
svojega plemenitaškega sodruga Sira Oswalda
Mosley. V katoliških krogih pa vlada naravno
neprikrito veselje, da se je izločila iz vlade
oseba, ki je hotela zadati smrten udarec kato-
liški cerkvi na Angleškem.

Takšno pojmovanje kapitalizma so vedno
naplašale vse odločitve cerkvene avtoritete
v vseh časih in v vsakem položaju. Tako je
učil sv. Križostom in sv. Ambrož, tako so učili
srednjeveški teologi do Leona XIII. Isto mi-
šljenje izzveni iz najnovejših, prav klasičnih
izjav papežev in škofov.

Samo gorostasna nevednost ali popolnoma
pokvarjena zlobnost moreta zato še danes po-
stavljeni trditve, da Cerkev in vera podpirata
kapitalizem. Resnica je in ostane, da med du-
hom kapitalizma in duhom krščanstva ni mo-
goča nobena sprava.

Nj. Vel. kraljica zopet v Belgradu

Belgrad, 3. marca. AA. Sinoči ob 8.50 je pri-
spela s posebnim vlakom iz Bukarešte Nj. Vel.
kraljica Marija v spremstvu dvorne dame ge. Švr-
ljuge. Na postaji so sprejeli Nj. Vel. kraljico Nj.
Vel. kralj in vlada.

Osebnosti

Belgrad, 3. marca. AA. Z ukazom Nj. Vel.
kralja je s soglasjem predsednika ministrskega
sveta upokojen na prošnjo Rudolf Potočnik,
starešina srezkega sodišča v Rogatcu.

Belgrad, 3. marca. AA. Z ukazom Nj. Vel.
kralja je bila sprejeta ostavka članov upravne
odбора Državne hipotekarne banke Miro-
slava Rajkovića in Mihaela Avramovića.

Belgrad, 3. marca. AA. Z ukazom Nj. Vel.
kralja, v soglasju s predsednikom ministrskega
sveta so na predlog ministra za prosveto napre-
dovale profesorji: dr. Simon Delar v Kranju v 3a/I,
dr. Ignacij Fluder v Mariboru, dr. Ivan Pre-
gelj na klasični gimnaziji v Ljubljani, Franc
Nicič na gimnaziji v Mariboru, Vincencij Ma-
rinko na drugi realni gimnaziji v Ljubljani v
4/I, Josip Kota na drugi realni gimnaziji v Ljub-
ljani, Alojzij Lapajne na prvi realni gimnaziji
v Ljubljani, Srečo Brodar v Celju, Maks Ko-
vačič na realni gimnaziji v Mariboru v 6/I in
Viktor Grintov na realni gimnaziji v Mariboru
v 7/I.

Rudariji pri lin. ministru

Belgrad, 3. marca. Z. Sem je prispela deputa-
cija rudarskih delavcev iz Trbovelj, ki je izročila
spomenico finančnemu ministru, ministru za soci-
alno politiko in ministru za gozdarstvo in rudarstvo.

Razprava proti komunistom

Belgrad, 3. marca. AA. Danes ob 8.15 je za-
čelo državno sodišče za zaščito države pretres
proti F. Deutschauberju, mizarju in tovarišem raz-
pravo. Obtožbenih je skupno 40 oseb, od teh jih je
pobegnilo 11. Sodni kolegij je sestavljen takole:

Predsednik Mijo Koščec, sodniki Vladimir Ku-
čić, B. Kurtović, Miloslav Petrović, dr. Alojzij
Gradnik, V. Pajić, Svetomir Vukajlović, pisar pa je
Dušan Milosavljević. Državni tožilec je dr. Radivoj
Dobričić.

Razprava se je začela s čitanjem podatkov o
vseh 40 obtoženih, naker se je začelo čitanje ob-
tožnice, ki je trajalo do 12.00. S čitanjem se bo
nadaljevalo jutri dopoldne. Obtožnica obsega 93 s
strojem pisanih strani. Vsi so obtoženi radi komuni-
stične propagande.

Razglas Hip. banke (p. Ljubljana)

Ljubljana, 3. marca. AA. Glavna podružnica
Državne hipotekarne banke v Ljubljani razglašja:
Glavna podružnica Državne hipotekarne banke v
Ljubljani bo od 15. marca do 15. maja 1931 zopet
sprejemala prijave za dolgoročno posojila in sicer
do najvišjega zneska 500.000 Din za vsako
prijavo.

Dunajska vremenska napoved. Zaenkrat še ne
bo bistvene spremembe vremena. Verjetno je, da
se bo od zapada nekoliko pooblačilo.

Zagrebška vremenska napoved: Stalno, jasno,
verjetno malo oblačno. Noči jasne in hladne.

Zakaj je Italija klonila

Gospodarski vzroki za italijansko popustljivost v pomorskem sporazumu — Revolucionarno razpoloženje prebivalstva

Pariz, 3. marca. Medtem ko časopisje sporazum z Italijo zelo toplo pozdravlja in v njem vidi prvi realni korak k ugotovitvi miru ter evropski solidarnosti, se mnogi sprašujejo, kako da je gosp. Mussolini, ki osem let ni hotel o takem sporazumu ničesar slišati, čez noč postal drugačnega mnenja. Saj se ni preteklo leto, ko je šef fašističnega režima v Milanu dejal, da zaupa zgolj v kanone pa da lahko zdrži tekmo s Francijo, koliko ta hoče. Tudi je vedno zahteval, da se brodovno vprašanje reši v bistveni zvezi z vprašanjem afriških kolonij in razdelitve interesnih sfer na Balkanu. O vsem tem pa v rimskem sporazumu ni govora, ampak je zgolj uglasjena pot k eventualnim političnim aranžmanom v bodočnosti, pač pa dobi Italija veliko francosko posojilo.

Posojilo pa je to, kar je g. Mussolini in v prvi vrsti primoralo k brodovnemu sporazumu, ki pomeni dejansko premoč Francije pred Italijo tudi na morju. Velika gospodarska kriza je prekrizala vse politične račune g. Mussolinija, radi česar se more rimski sporazum po vsej pravici imenovati popoln debacle fašistične zunanje politike imperijalizma. Italija se je pod težo te politike zrušila, tako da jo je svetovna gospodarska kriza takorekoč uvrstila med poražene države, ker te krize radi fašističnega upravljanja enostavno ni prenesla. Francosko posojilo, h kateremu bo seveda prispeval tudi ameriški in angleški kapital, bo omililo bedo brezposelnosti z javnimi deli, pavza v vojni brodogradnji pa bo privedla italijanskemu budžetu do leta 1936 lepo vsoto milijard.

Italijanski budžet v momentu podpisa rimskega sporazuma izgleda kaj klavarno. Finančni minister je 31. jan. izračunal v držav. budžetu 1.121.000.000 deficita. Državni dolg, ki znaša 89.333.000.000 lir, se je torej povečal od decembra za 552 milijonov. Oficijelno se navaja z 31. januarjem 1.1931 721.976 brezposelnih, dočim jih je bilo 31. decembra 1.1930 642.169. Resnično število brezposelnih pa znaša minimalno 1 milijon. Trgovinska bilanca Italije je pasivna za 332.997.643 lir (izvoz januarja 1.1931 695.595.585 lir, uvoz 1.028.593.228 lir). Dočim se delavstvu godi slabo, je položaj kmetov, ki so v Italiji po veliki večini (60—70%) sami najemniki (koloni) naravnost obupen. Režimsko glasilo »Lavoro fascista«, ki gotovo polajša ne slika slabšega nego je, trdi, da koloni absolutno niso več zmogni izpolniti svojih obveznosti napram gospodarstvu. Oni morajo slejkoprej plačati iste produkcijske stroške. Obresti pa, ki jih morajo plačevati odelu, rastejo. In če jih delavci stanejo danes 10% menj, pa se jim najemnika nikakor ni znižala, dočim morajo svoje izdelke prodajati za slepo ceno. Prihrankov in denarja, da bi krizo prenesli, nimajo. V »Giornale d'Agricoltura« predlaga inženjer Studiati celo, da naj se kmetom (najemnikom) dovolj pri hranilnicah 2 do 3 letni moratorij tako za amortizacijo posojil kakor za plačevanje obresti ali

pa vsaj za amortizacijo. Ta predlog pa je nemogoč, ker so hranilnice same v najhujši krizi.

Sprito tega je razpoloženje širokih slojev prebivalstva zelo nevarno. Enako katastrofalno, kakor znižanje delavskih plač in osiromašenje kolonov je vplivala redukcija uradniških plač, ker je režim s tem izgubil moralno podporo svojih lastnih uslužbencev; mali obrtnik in trgovec pa je obupan zaradi prisilnega znižanja detajlnih cen, dočim mora veletrgovcu in veleindustriji plačati en gros iste cene ko prej. Ljudje se vprašujejo, čemu so neki fašistične korporacije, kojih aparat požre par sto milijonov državnega proračuna, niso pa za omiljenje gospodarske in socialne bede storile ničesar oziroma kot goli režimski organ sploh ničesar storiti ne morejo. Korporacijski minister Bottai, ki sploh ni nič drugega ko Mussolinijevo orodje, je postal najbolj smešna figura v Italiji.

Revolucionarno razpoloženje čedalje bolj narašča. Velik del delavstva in kmetjski kolonat je komunističen, inteligenca in meščanstvo republikansko. Zadnjič se je v Genovi belega dne pojavil avtomobil, ki je drvel po ulicah in razmetaval ogromno množico antifašističnih letakov in žurnal »La Libertà«. Ljudje so se kar trgli za njim. Letaki so bili naslovljeni na delavce, pozivajoč jih k upor proti režimu za vpostavitve liberalnega demokracijskega režima. Letake je izdala »Concentrazione Antifascista«. Policija se je hudo prizadevala, da erufra avtomobil in njegove pasažirje, pa do danes ni našla ne enega ne drugega.

Velikega pomena je, da se je tudi tisto malo duhovnikov, ki so s fašizmom več ali manj simpatizirali, od fašizma odvrglo. Danes je ves italijanski takdo visoki, kakor nižji klerus v taboru nasprotnikov fašizma. Mussolinija v Vatikanu še vedno niso sprejeli in ga tudi ne bodo; manjkal je tudi 11. februarja pri recepciji, ki jo je priredil nunej pri Kvirinalu. Nekaj duhovnikov in sicer dva v Milanu, dva v Rimu in eden v Piacenzi so bili aretirani, češ da so v zvezi z don Sturzom in da so razširjali antifašistične liste. Le energična intervencija Vatikanu je preprečila, da jih niso postavili pred Tribunale Speciale, pač pa so jih konfirirali. Diktator je zaradi vedno večje hladnosti in odpora klera posebno vznemirjen. Omembe je vredno tudi, da je liberalna antifašistična koncentracija izdala navodilo, da naj antifašisti klera in Cerkve sploh več ne napadajo.

Italija dobi posojilo

Pariz, 3. marca. AA. Po poročilu pariškega dopisnika »New York Timesa« dobi Italija od Francije 2.500 milijonov posojila. Vsebinska pomorskega sporazuma med Italijo in Francijo bo objavljena jutri zjutraj istočasno v Tokiju, Washingtonu, Parizu in Rimu in v Londonu. Politični krogi menijo, da je bila priznana Italiji poročila v okolišnicah in v kriznih okoliščinah 10.000 ton. Franciji so priznali premoč v lahkih križarkah, torpedovkah in podmornicah.

Nesoglasje v družini italijanskega prestolonaslednika

Princesa José-Maria hoče domov k staršem v Belgijo

Dunaj, 3. marca. kk. »Neue Freie Presse« poroča podrobno o nesoglasju, ki je nastalo med italijanskim prestolonaslednikom in njegovo ženo, hčerko belgijskega kralja. Princ Umberto ba je ni hotel prenehati razmerja z neko angleško igralko, kljub temu, da ga je njegova žena večkrat prosila. Dolgo si ni mogla razlagati osamljene avto-izlete svojega moža. Ko mu je večkrat sledila, je odkrila ljubavno razmerje. V svoji razdvojenosti je sprožila revolver, ki pa ni ranil nikogar.

Bruselj, 3. marca. kk. Glede vesti, da je prišlo v zakon italijanskega prestolonaslednika z

belgijsko princezino do hudih sporov, se čuje tukaj, da je belgijska kraljeva hči že večkrat prišla v Bruselj, da se loči od svojega moža, vendar jo je belgijski kralj doslej vedno pregovoril, da se je zopet vrnila v Rim. To pot pa se zdí, da tudi na belgijskem kraljevskem dvoru obstoja naziranje, da ločitve zakona ni mogoče več preprečiti.

Rim, 3. marca. kk. Tukajšnji dobro poučeni krogi zamikujejo vesti, da bi bilo prišlo do napetosti med italijanskim prestolonaslednikom in njegovo ženo. Med zakonskima vlada blagodejno soglasje. Italijanski listi molčijo o tem predmetu popluma.

Po pomorskem sporazumu

Likvidacija francosko-nemškega spora — Velika debata v pariškem parlamentu

Pariz, 3. marca. kk. Velika zunanje-politična debata ob priliki razprave o proračunu zunanje ministra se je začela s poročilom komisije, ki ga je podal radikalno-socialistični poslanec Paganon. Paganon je navajal, da je politični horizont zatemnjen s številnimi neznankami in da mora on radi negotovosti takega položaja zahtevati od vlade politiko najpogostejše čujčnosti, združene z drzno in dalekogledno iniciativo na polju mednarodnega sodelovanja. Nemčiji se očita, da je ostala dolžna zahvala za predčasno izpraznitve Porenja. Uspehi narodnih socialistov se smatrajo sicer za posledico gospodarske bede in obubožanja mas, končna posledica je pa ta, da ima Francija sprito skrajno konfuznega položaja v Nemčiji dovolj vzroka z upravičeno rezerviranost, ker ni v njeni moči, ustvariti atmosfere, ki je potrebna za obnovo zaupnih in dobrih odnosov, ki temelje na medsebojni dobri volji. V vprašanju revizije pogodb je Paganon zavzel negativno stališče, ki ga je zastopal že Herriot na kongresu v Grenoblu. To negativno stališče sicer ne taji nevzdržnosti teritorialnih prilik, odklanja pa tudi skleevanje na čl. 19 pakta Društva narodov z utemeljitvijo, da mora vsak poskus, omajati status quo, voditi do nedoglednih zmešnjav.

Socialistični poslanec Grumbach je nato odgovarjal na nedavno izjavo vojnega ministra Maginota, da se mora Nemčiji z ozirom na edino krivdo vojne odrekati enakopravnost na polju razorožitve. Navajal je, da je gotovo nemška politika v visoki meri neodgovorna za usodne dogodke 1. 1914, da pa je bilo prisiljeno priznati njene edine krivde v čl. 231 mirovne pogodbe velika napaka. Vsekakor danes, eno desetletje po sklepu miru, v trenutku, ko je republika Nemčija v najtežjem boju proti narodnemu socializmu in revanži, noben francoski minister nima pravice, označiti samo Nemčijo

ko napadalca. V najlastnejšem interesu Francije je, da se ne opusti nič, kar bi moglo pripomoči do pomirjenja javnega mnenja v Nemčiji. Namesto tega pa je izjava vojnega ministra že vnaprej močno zmanjšala upanje na uspeh mednarodne razorožitvene konference. Grumbach je končno zahteval od Brianda zagotovilo, da Maginot ne bo delal nobenih ovir za razorožitev.

Poslanec Ybarnegarey od skrajne desnice, ki je že v zunanje-politični komisiji napadel ravnokar doseženi pomorski kompromis med Anglijo, Francijo in Italijo, je zahteval od Brianda pojasnil o vsebini dogovorov, Briand pa je zelo ostro odpravil z izjavo, da mora o tem odkloniti vsako pojasnilo, dokler vse interesirane vlade ne zavzamejo o tem stališča. Edino, kar more reči o tem, je to, da dogovor pri nobeni udeleženi vlad ni povzročil niti najmanjše grenkobe in da je ustvaril atmosfero, katera daje upanje za francosko-italijanski sporazum na najširši podlagi.

Veliki fašistični svet

Rim, 3. marca. AA. Snoči ob 22 se je sestel v palači Venezia veliki fašistični svet s svojemu marčnemu zasedanju. Predsedoval ji je predsednik vlade Mussolini. Glavni tajnik stranke je poročal o položaju stranke v zadnjih mesecih. O tem vprašanju so se oglašali razni govorniki. Na nosiljši seji bosta poročala minister za zunanje zadeve Grandi in morarniški minister Siriani o pravkar sklenjeni pomorski pogodbi s Francijo in Anglijo.

Revolucija v Peru'u

New York, 3. marca. AA. »Associated Press« poroča iz Lime, da so uporniki v južnem Peruju, ki imajo svoje središče v Arequipu, odrekli priznanje novi junti v Limi. Novi vojni minister Roiz Bravo je odredil vojaško ekspedicijo proti jugu.

Kaj je vzrok lesne krize?

Važna posvetovanje v Belgradu v korist novim gozdnim poslastnikom — „Znižajte davke in prevozne cene“

Belgrad, 3. marca. I. Danes dopoldne se je nadaljevala konferenca o rešitvi krize naše lesne industrije. Konferenci je predsedoval načelnik ministrstva za gozdarstvo in rudarstvo ing. Koprivnik. Navzoč je bil minister za gozdarstvo in rudarstvo ing. Serbec. Prvi je govoril ravnatelj »Šipadac« dr. Ulmansk, ki je stavil predloge glede organizacije prodaje lesa. Glavni tajnik Zbornice TOI g. Ivan Mohorić je podal poročilo o stanju lesne industrije v Sloveniji. Zahteval je znižanje železniškega tarifa za prevoz lesa na večje daljave. Naj o je tajnik Zbornice TOI dr. Lujo Kumanski podal referat o aktualnih vprašanjih lesne industrije. Referat je imel polno statističnih podatkov. O zavarovanju gozdnih delavcev je poročal glavni tajnik Maks Mautner. Predlagal je omejitve uvoza koks, ki ga država porabi najmanj 20.000 vagonov letno. Rešitev ne bi bila težka, ker lahko koks nadomestimo z gotovo količino oglja in premoga. Uvede naj se carina na koks. Dr. Bratanić je govoril o davčnih, taksih in ostalih fiskalnih bremenih lesne industrije. Načelnik prometnega ministrstva dr. Marković je poročal o tarifnem vprašanju prometnega ministrstva. Dr. Katačić je še dalje govoril o tarifi. Po teh referatih je predsednik načelnik ing. Koprivnik zaključil dopol-

dansko konferenco.

Ob 4 popoldne se je konferenca nadaljevala. Predsedoval je načelnik ministrstva za šume in rude ing. Koprivnik. Na dnevnem redu je bil referat glavnega tajnika Mautnerja o zavarovanju delavcev lesne industrije. V tem referatu je predlagal, naj bi se delavci lesne industrije izločili iz delavskega zavarovanja. Naslednji govornik dr. Jože Bohinjec je zavračal Mautnerjev predlog, da se izločijo vsi gozdni delavci iz splošnega zavarovanja. Nikdar se niso male zavarovalniške blagajne dobro obnesle. Obča družabna solidarnost med temi delavci mora biti izražena v skupni zavarovalni blagajni, ki more omogočiti ceno in primerno zdravljenje v času bolezni in nesreče. Delavski zastopniki se protivijo predlogu poslodajalcev za znižanje zavarovalnih prispevkov. Nasprotno so mnenja, da naj se prispevki še povečajo radi pomanjkljivosti v zavarovanju za slučaj invalidnosti, starosti in smrti.

Po teh referatih se je razvila živahna debata o zavarovanju, v katero so posegli Jovo Jakšić, Maks Mautner, dr. Topalović in drugi. Tako je predsednik ing. Koprivnik konferenco zaključil. Zahvalil se mu je predsednik zagrebske Zbornice TOI Deutsch-Moselski.

Krst „Kraljice Marije“

Zagreb, 3. marca. AA. Definitivno je sklenjeno, da bo slavnostni krst parnika »Kraljica Marija« v Splitu v soboto 7. t. m. Posobni vlak za povablence iz Belgrada odpelje iz Belgrada ob jutraj, za zagrebske povablence pa bodo po potrebi večernemu brzovlaku priklopljeni 2 do 3 vagoni. Belgrajski posebni vlak za povablence goste bo vozil kot druga partija brzovlaka.

Razglas lin. ministrstva

Belgrad, 3. marca. AA. Na osnovi čl. 142 finančnega zakona za leto 1928/29 je minister za finance izdal pravilnik o spremembah pravilnika o potnih troških sodniškega osebja pri uradovanju, ki se vrši na zahtevo privatnih strank.

§ 1. Čl. 22, oddelek 1. se spremeni in se glasi: Če je na isto potovanje šlo več sodniških uradnikov, pripada vsakemu uradniku kilometraž, ki je za 1 Din nižja od predpisane.

Amerika noče priseljencev

New York, 3. marca. kk. Poslanska zbornica je sprejela Jankinsonov bill, s katero se namestava evropska kvota za naseljevanje v Združene države zmanjšati za 90 odst. Ta zakon najbrže ne bo več prišel pred senat, ker se bo kongres v sredo opoldne odgodil.

II. svetovna žitna konferenca

Belgrad, 3. marca. AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine poroča, da je pripravljena konferenca za drugo svetovno žitno konferenco sklicana 26. marca ob 10 dopoldne v palačo mednarodnega poljedelskega instituta v Rimu. To važno konferenco je sklical omenjeni institut, čigar član je tudi naša država. Na pripravljani konferenci bo zastopana naša država preko svojih strokovnjakov. Predstavniki naše države in poedini delegati bodo določeni te dni.

Medn. hip. banka ustanovljena

Basel, 3. marca. AA. Danes je bila ustanovljena mednarodna hipotekarna banka s 25 milijoni švicarskih frankov kapitala, ki so ga podpisale vodilne nemške, angleške, francoske, nizozemske, švicarske in skandinavke banke. Pred ustanovitvijo banke so se vršila večmesečna pogajanja med evropskimi finančniki. Gospodarski krogi upajo, da bo novi denarni zavod razgibal finančne transakcije in omilil veliko pomanjkanje kapitala v srednje-evropskih deželah. Banka bo tudi v stalni zvezi z reparacijsko banko v Baslu.

Sporazum v Indiji

London, 3. marca. kk. Po soglasnih vesteh listov sta se indijski podkralj in Gandhi sporazumela o doslej še spornih točkah, pri čemer je Gandhi opustil svojo zahtevo, da se vrši preiskava o brezobzirnem postopanju policije proti ženskim kongresnim demonstrantom. Reute poročajo, da bosta danes Gandhi in finančni delegat indijske vlade sir Georges Schuster razpravljala o vprašanju solnega davka. Razen tega bo danes tudi še razgovor med lordom Irwinom in Gandhijem, pri čemer se bo najbrže sklenil sporazum med Anglijo in Indijo.

Belgraiske vesti

Belgrad, 3. marca. AA. Na osnovi čl. 7. zakona o carinskih olajšavah za hotelsko industrijo je finančni minister izdal pravilnik za izvrševanje tega zakona.

Belgrad, 3. marca. AA. Radi prevelike zaposlenosti pri delu za državne in banovinske proračune je finančni minister ukinil vse sprejeme za publiko v teku meseca marca. (Iz kabineta ministra za finance.)

Belgrad, 3. marca. AA. S sklepom generalne direkcije drž. žel. je odobrena izjema tarifa za izvoz koroze v Italijo od 1. do 31. marca t. l.

Belgrad, 3. marca. I. Minister pri predsedstvu vlade dr. Milan Srešić je sprejel v avdienco zastopnike zveze jugoslovanskih mest, ki so mu izročili zakonski načrt o mestih, popravljen na večerajšnji seji širšega poslovnega odbora te zveze. V delegaciji so bili zastopniki Zagreba: Skulić, Belgrada: Stojadinović, Maribora: dr. Juvan in Ljubljane dr. Puc.

Belgrad, 3. marca. I. Na podlagi člena 7. zakona o carinskih ugodnostih za hotelsko industrijo in v sporazumu s trgovinskim ministrom je finančni minister podpisal pravilnik za izvrševanje zakona o carinskih ugodnostih za hotelsko industrijo.

Belgrad, 3. marca. AA. Na vprašanje oddelka za davke ministrstva finance, ali se morajo smatrati prijave krošnjarjev, ki potujejo od kraja v kraj, policijskim oblastem, kot prijave v javnem interesu, je minister za trgovino in industrijo obvestil oddelek za davke, da so prijave teh od kraja v kraj potujočih krošnjarjev radi kontrole in da radi tega niso podvržene taksam.

Kronični nemiri v Spaniji

Madrid, 3. marca. AA. Po končani predstavi v Barceloni so bili hudi neredi. Predstavi je prisostvoval polkovnik Macia. Ko je zapustil gledališče, ga je obkolila ogromna množica in mu prirejela ovacije. Mnogi so manifestirali za republiko. V spopadu z redarstvom je bilo mnogo oseb ranjenih in aretiranih. Gradnja takozvane severne zatvorske v Bremmerhafnu bo v kratkem dogotovljena. Zatvorsnica bo največja na svetu.

Strajk v bolnišnici

London, 3. marca. AA. V bolnišnici v Midlesboroughu je 38 bolniških sester (laične sestre) stopilo v stavko, ker so odstavili njihovo prednico. Pred bolnišnico se je zbralo na tisoče ljudi, ki so čakali, da sestre odidejo. Medtem so pa ostale še nekaj ur v bolnišnici, čeprav so jim rekli, da jih ne potrebujejo. Končno so sestre vendarle odšle, pozdravljene od velike množice. Policija je preprečila, da bi ljudje udrli v bolnišnico. Nove strežnice, ki so nastopile službo, so bile deležne velikih sovražnih protidemonstracij.

Drobne vesti

Ptuj, 3. marca. AA. Za opravljanje pomožnih poslov v mestnem kopališču se razpisuje mesto za eno moško moč, ki mora biti povsem večja v plavanju ter v manipulaciji s čolnom. Prednost imajo osebe, ki so bile v službi že zaposlene in ki so v stanu sodelovati tudi pri mestni godbi. Prošnje se morajo vlagati pri mestnem načelnstvu Ptuj do najkasneje 31. marca t. l.

Wellington, 3. marca. AA. Po najnovejših vesteh z otočja Fidži, je ciklon zahteval 300 človeških žrtv. Mnogi pa so bili ranjeni. Sladkorne plantaže so popolnoma razdejane.

Helsingfors, 3. marca. AA. Novoizvoljeni predsednik republike Svinhufvud je zavzel svoje mesto. Svečanosti so prisostvovali člani parlamenta, diplomatski zbor itd. Predsednik Svinhufvud je izjavil, da bo vztrajal na mrojudni politiki.

Washington, 3. marca. AA. Predsednik poslanske zbornice in dekan kongresa Cooper se je po končani seji zgrudil na tla in hipoma preminul. Zadel ga je kap.

London, 3. marca. kk. V indijski vas v Brahmanbaria je vdrl tiger, ki je umoril mlado deklico in poškodoval 15 oseb, nakar šele ga je mogel ustreliti neki vojak.

Monterey, 3. marca. AA. Znana letalko filmsko zvezdnico miss Edno May Cooner, ki so jo pogrešali v Hollywoodu že teden dni, so našli v neki bolnišnici v Monterey. Igralka je zaradi udara po glavi popolnoma izgubila spomin ter ne more povedati, kako je prišla v bolnišnico.

Katoliško vrednotenje hu ture

V okviru Bogoslovne Akademije je imel snoči univ. prof. dr. I. Fabijan predavanje o »Katoliškem vrednotenju kulture«.

Predavatelj je za izhodišče vzel načelo katoliške dogmatike: Milost narave ne uniči, ampak je predpostavila, dopolnjuje in usvaja. V tem načelu je izražen tudi odnos katoličanstva do kulture. Katoličanstvo objektivno kot Kristusov nauk, z verskimi resnicami, temeljnimi moralnimi zapovedmi, bistvenimi sredstvi in ustavnimi osnovami Cerkve ni kultura, ampak je nad njo. Pač pa deluje v človeštvu s sodelovanjem človeka ustvarja etično in religiozno kulturo. In ta kultura je svojstven namen katoličanstva.

Katoličanstvo odstranja s tem svojim delovanjem sovražnike svetne kulture, ki so v človekovih neurejenosti in grešnosti. Njegova askaza ni radi same sebe, ampak radi svobode višjih vrednot. Daje pravo razvrstitev vrednot.

Dalje govori o osebnosti, ki se danes posebno poudarja. Pomembnost osebnosti katoličanstvo priznava že v svetnikih. A ne smemo pa pozabiti, da osebnost predpostavlja osebo in da je tudi ona vezana po občestvenosti, sicer se izrodi v brezobzirno uveljavljanje. V katoličanstvu je dana možnost razvoja osebnosti, a ta je rastla in raste iz istih osnov dogme in zapovedi ter pokorščine nasproti Cerkvi, kakor navadni vernik. Sinteza obeh računov religioznosti je možna in do neke stopnje nujna. Dalje omenja današnje težnje po poduhovljenju kulture, ki je razveseljivo, a se lahko razblij v meglentost, če se ne bo branil iz virov pristne duhovnosti. — V gospodarstvu in socialnem življenju mora postati živa zvesta, da je radi človeka. Omenja zmotnost nacionalizma, nacionalizma in načelno istovestnost nacionalizma s patriotizmom, kar vodi do krivice nasproti narodnim manjšinam. Pogubno je moderno vrednotenje spolnosti in zakona. Tudi avtoriteta oblasti je izgubila radi raznih vzrokov skoro celotno svojo pomembnost in je ostala le še v znanju sili.

Govorec o kulturni vzgoji je poudaril zopet pomen osebnosti, ki jo posreduje. In zato katoličanstvo ne more nehati svobode za harmonično kulturno vzgojo svojih članov.

Naloga katoličana v današnjem času je, da se ne odtegne temeljitemu kulturnemu delu in da obenem z vso pristnostjo in iskrenostjo živi iz virov svoje vere. Zapoved ljubezni ga veže takrat toliko bolj, kadar je stiska večja.

Ali je napad pri Kanalu pojasnjen?

Enajst fantov aretiranih

Gorica, 2. marca.

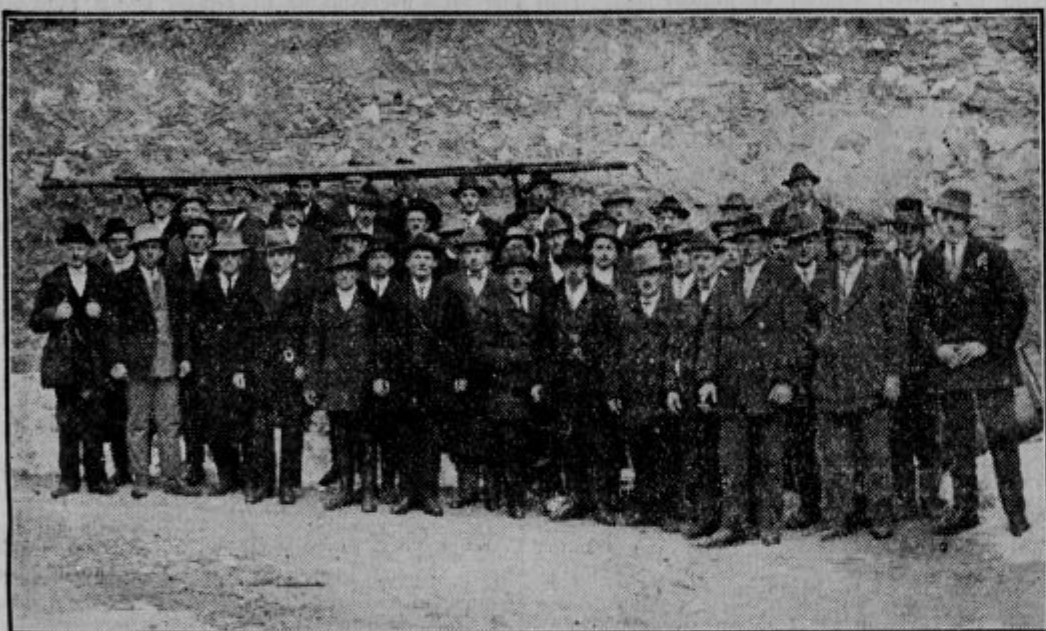
Goriško policijsko ravnanje je dalo v ir-
žaskih listih objaviti vest, da je izsledilo napa-
dalce, ki so v Koprivšču nad Kanalom na večer
30. novembra ustrelili finančnega stražnika Ra-
strellija. To so: Donat Savli živega Josipa,
star 30 let; Donat Lipicar živ. Andreja, 22 let;
Avgušt Močnik živ. Andreja, 23 let; Valentin
Lipicar pok. Stefana, 22 let; Leopold Lango,
20 let; Andrej Brezovšek živ. Mihaela, 19 let;
Leopold Suligoj živ. Josipa, 18 let; Marko
Močnik živ. Ivana, 25 let; Leopold Lipicar
živ. Jožefa, 22 let; Ivan Jug živ. Ivana, 24 let in
Rudolf Rogelj živ. Josipa, star 22 let. Razen
Juga, ki soudeležbo pri umoru odločno zanika, so
baje vsi ostali priznali krivdo. »Krivci« *so ve-
li iz Koprivšca oziroma s Kala. Po opisovanju fašistič-
nih listov se je zločin zgodil takole:*

V nedeljo 30. novembra je pet finančnih
stražnikov v Kanalu najelo javen avtomobil in se
odpeljalo na nedeljski izlet na Kal. Med potjo so
se ustavili v Koprivšču, da bi si pogasili žejno v
Močnikovi gostilni. V sosednji sobi se je ob gra-
mofonu zabavalo okoli dvanajset domačinov, po ve-
čini samih fantov. Ko so stražniki svoje vino po-
pili, je gostilničarjeva hčerka postavila na mizo
še en liter, ki so ga plačali fantje iz sosednje sobe.
Dva odposlanca Orjuna, t. j. Viktor Hvala in 19
letni dijak Stanko Kamenšek, ki sta se mudila
tisti večer v Močnikovi gostilni, sta fante našču-
vala, da morajo praznovati 1. december, obletnico
jugoslovanskega zedinjenja — tako pripovedujejo
namreč laški listi — z umorom kaknega fašista.

Hvala in Kamenšek sta se nato izmuznila iz go-
stilne, fante pa je podžigal naprej Valentin Li-
picar, ki se je nahajal radi bolezni na vojaškem
dopustu; on je tudi plačal stražnikom tisti liter
vina, da bi se dlje časa zamotili. Medtem je nekaj
fantov zapustilo gostilno. S puškami in revolverji
italijanskega tipa so čakali stražnike v zasedi med
Koprivščem in Kalom, kjer pelje pot navkreber.
Na avtomobil so streljali baje na treh krajih in
smrtno zadeli stražnika C. Rastrellija. Njegovo
truplo so kasneje odpeljali v Kanal, kjer se je
še tretji dan vršil pogreb; toda mrtlica niso po-
kopali temveč so ga na ukaz višjih oblasti polo-
žili v mrtvašnico, kjer je čakal nad en mesec, da
bi policija dognala, da gre res za političen zločin
in da bi se potem truplo novega narodnega muče-
nika z običajnim pompom prepeljalo v rojstni kraj.
Javnosti je splošno znano, da finančni straž-
niki vedno nadlegujejo slovenska dekleta, kar
fantom pač ne more biti všeč.

Dejstvo je, da umor še danes ni pojasnjen.
Medtem ko n. pr. »Piccolo« *trdi, da je sovraštvo
Slovencev do italijanske vojaške suknje tako glo-
boko, da zadostuje, da prideta v vas samo dva agi-
tatorja (Hvala in Kamenšek) in že se enajst obo-
roženih tolovajev vrže na Italijane. »Popolo di
Trieste« *odločno protestira proti trditvi, da bi bili
drugi naščevali fante. In kdo je potem umor iz-
vršil? Ali je mogoče, da je kar enajst fantov stre-
ljalo? Javna tajnost je, da je goriška policija pre-
pričana, da je napad izvršil Viktor Hvala, ki pa
je v pravem času zbežal. Ali laška policija nima
pravih krivcev v rokah?**

Deputacija iz Strug

Ljubljana, 3. marca.

Davi je prišla v Ljubljano 50 mož močna de-
putacija iz Strug pri Dobrepoljah na Dolenjskem,

ki je vzbudila pri svojem pohodu skozi mesto ve-
liko pozornost.

Može so se nekaj časa mudili na banovini.
Zakaj, ne moremo reči nič določnega.

Vode na Hrvatskem upadajo

Zagreb, 2. marca.

Ker je pretekle dni v Sloveniji bilo zelo južno
vreme, so vode precej narasle, kar se je posebno
poznalo na Hrvatskem. V teku 24 ur je Sava na-
enkrat zelo narasla. In če bi ne bilo pritiskov bolj
hladno vreme, bi sedaj na Hrvatskem imeli povsod
velike povodnji. Davi ob 5 zjutraj je Sava stala že
270 m nad normalo. Rečna straža bi bila priprav-
ljena, kadar bi v Zagrebu Sava narasla za 3 metre
nad normalo. Tako se nam sedaj, ker je postalo
hladnejše, v Zagrebu ni treba bati večje povodnji.

Pač pa poročajo iz Dugereše, da je Mrežnica
prestopila bregove ter pri Polihac zalila cesto Kar-
lovac Senj. Davi pa je že upadla.

Ponoči sta se nenadoma razlili čez bregove
reki Kolpa in Korana pri Karlovcu. Več kot pet
vasi je odrezanih od prometa.

Tudi pri Brodu je Sava narasla do opoldne
za 539 m, vendar doslej ni napravila večje škode,
samo v nekaterih hišah je vdrla v klet. Pač pa so
nekateri vasi v okolici Broda pod vodo. Pri Jelas-
polju in Bičopolju je Sava dosegla železniški nasip.
Iz Siska in Nove Gradiške pa poročajo zvečer, da
je Sava začela upadati.

V Međmurju sta bili vasi Pustakovec in Bu-
zovec blizu Čakovca popolnoma pod vodo.

Velika nevihta je divjala v nedeljo zvečer nad
Mostarjem in povzročila, da je Neretva narasla za
več metrov. Prav tako so v nedeljo zvečer imeli
strašno nevihto v Mitrovici, da je voda, ki se ni
mogla sproti odtekat, poplavlila ulice.

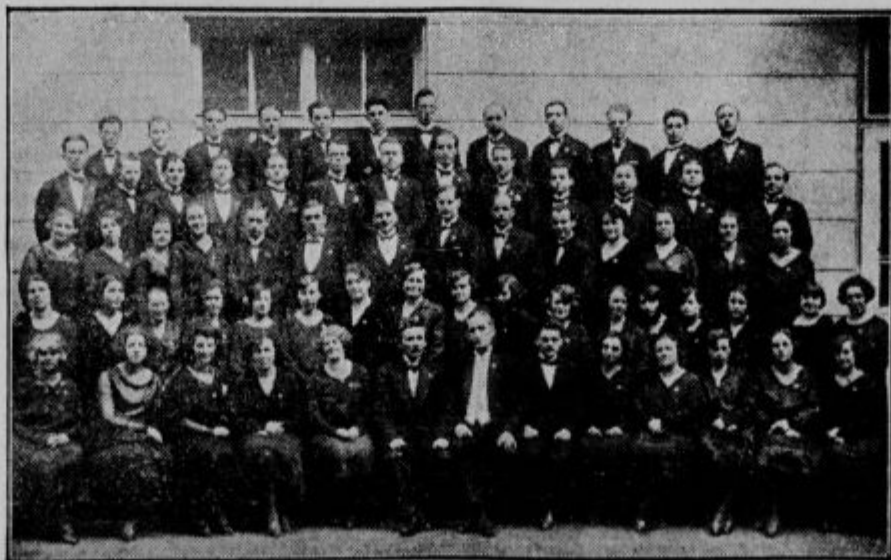
Severni sij pred 60 leti

St. Lovrene na Dol., 2. marca.

Ko sem čital »Slov.« *št. 49. spis: Kaj je severni
sij ali polarna luč? in v njem opazko: »Malokomu
je znano, da se pokaže severni sij včasih udi pri
nas, le prav redko in ne posebno svetel.« *tedaj sem
se spomnil, kaj je bilo v Ljubljani, mislim v jeseni
leta 1869. ali 1870., ko se je pojavil ta severni sij
tudi na Kranjskem in sicer v vsej krasoti.**

Vse nebo je bilo krvavo rdeče in dolgi žarki
so se raztezali po njem. Stari Ljubljancem se bo-
gotovo še spominjajo tistega krasnega večera, saj je
bila vsa Ljubljana pokoncu, ker se nikdo ni videl
ali doživel takega izrednega pojava v naših krajih.
Spominjam se tudi še dobro, kako so prerokovale
stare ženske na št. peterskem predmestju, kjer sem
stanoval, kaj vse pomeni to krvavo nebo in dolgi
žarki, namreč strašne vojne in božje sile.

Gotovo bi bilo zanimivo, če bi nam kdo kaj
bolj obširno poročal o tem izrednem dogodku v na-
ših krajih iz tedanjih časopisov, morda iz Laibacher
Zeitung ali Laibacher Tagblatta, koliko časa je po-
jav trajal, kako daleč je segal i. dr., vsaj je bila to
nebesna prikazen, kakršne se nikd. ne spominja
v naši ožji domovini. I. S.

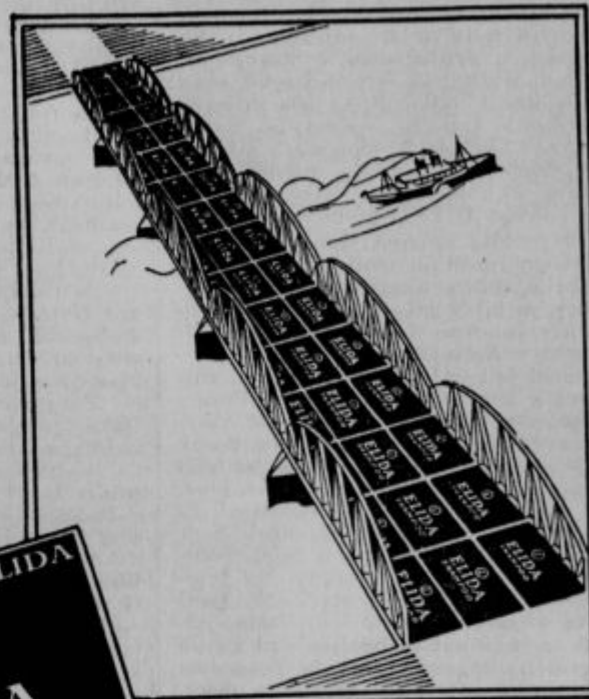
Učiteljski pevski zbor, ki je odpotoval na turnejo po Jugoslaviji

KAJ PRAVIJO ŠTEVILKE:

700.000 ZAVITKOV
ELIDA SHAMPOO
PRODANIH V ZADNJEM LETU!

DOKAZ
NJEHOV
ODLIK!

Teh 700.000 zavit-
kov Elida Sham-
poo, položenih
eden poleg dru-
gega, bi krilo or-
jaški most Beo-
grad-Pančevo v
dolžini od 1480 m
in širini od 10-90 m.

Za negovanje
las

ELIDA SHAMPOO

Družinska zabava slepcev

Kočevje, 2. III. 1931.

Povsod, na vsakem učenem zavodu dajo go-
jencem oz. učencem razvedrila in poštene družabne
zabave izven šoloobveznega časa. Tudi po učnih za-
vodih našega mesta se nudijo take prilike, posebno
prireja zavod za slepe prosvetne družinske večere.

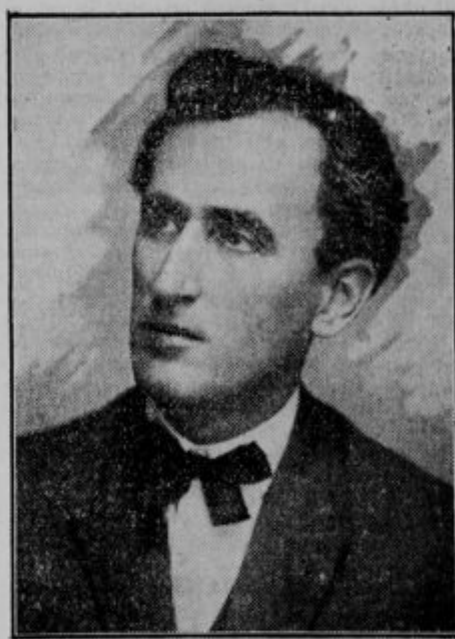
Pretekli mesec se je vršil 5. prosvetni dru-
žinski večer v tem šolskem letu. Prireditelji so sami
slepi. Kako skrbno in vestno je ves spored pri-
pravljen in izvršen! Glavne osnutke k vsakemu ve-
čeru pripravi gđ. učiteljica Vrhunčeva. Po
teh osnutkih nato slepi sami sestavijo spored in
sicer je za vsak predmet določen poverjenik ali
poverjenica (sami slepi). Gđ. Tilki Juvančič
je v poverjeno: leposlovje, deklamacije in temu
podobno. Ona je tudi v krasnem otvoritvenem go-
voru (v lastni sestavi) orisala pomen večera. Po-
verjenik za glasbo g. Čurič Anton je izbral po-
sebne skladbe, lastne kompozicije (in niso slabe),
ki so jih proizvajali slepi na klavirju. Tudi ženski
zbor slepih je prav lepo odpel nekaj pesmic. Zato
je poskrbela poverjenica gđ. Zupančič Stanka.
Milodoneže strune citraškega krožka so pod njenim
vodstvom slepi citraši ubirali s posebno spretnostjo
in prednašanjem.

„Ne radi odušstva“

Pretekli teden smo poročali, da je bil v Banja-
luki obsojen radi odušstva bogati trgovec Čedomir
Kovačević. Na prošnjo njegovega prijatelja iz
Ljubljane, ki Kovačevića osebno dobro pozna, pri-
občujemo naslednje ugotovitve:

Kovačević je že 25 let trgovec, ki si je zaslužil
v tem času s trgovino veliko premoženje in ni obo-
gatel šele v kratkem času zaradi velikih obresti.
Kovačević je ljudem odkupoval blago, ki so mu ga
prinesli na prodaj, ni pa jemal predmetov v za-
stavo. Proti njemu je vložilo sicer tožbo državno
pravdnštvo, toda niti eden zasebni tožitelj ne. Res
je, da ga ni zagovarjal noben banjalški odvetnik,
to pa zato ne, ker nikogar prosil ni. Nakovalo ko-
vača Končarja je prodal za 500 Din, ni pa res, da
bi bil ta predmet vreden 1200 Din, saj ga je poprej
Končar ponujal drugim za 300 ali celo za 200 Din.
Da bi bil s svojimi podpisni na menice kakor porok
delal dobičke, ne more biti res, ker je že doslej
kakor menični porok plačal za druge nad 200.000
dinarjev. Ves boj proti njemu so započeli ljudje, ki
jim ni hotel biti več za poroka in je dolžne zneske
od njih hotel sodniško iztožiti. Res je, da je bil
obsojen na dva meseca zapora, pogojno na 3 leta,
ne pa na dva meseca zapora.

Lojalno priobčujemo gorenje pojasnilo, ker
smo o tej stvari svojčas obširno poročali.

Prof. Srečko Kumar, dirigent učit. pevskega zbora.

Nož v roki pi'anca

Dol. Logatec, 3. marca.

V ponedeljek 2. t. m. zvečer sta prišla v
Lampetovo gostilno v Dol. Logatcu železniška de-
lavca Janez P. in Ivan B. Na sankah sta peljala
žive domov. Ker pa je šlo s sankami slabo, sta
hotela naprositi Lampeta, da jima da konja za
prevoz, kar jima je radevolje obljubil.

Ivan je nagovarjal tovariša, naj gre domov,
kar je Janeza razdražilo, da ga je udaril. Gosti-
ničar je miril, toda tudi on je slabo naletel. Gosti-
ničarjeva sinova, 18letni Stanko in 16letni Albin
sta nato Janeza postavila skozi vrata ter jih zapah-
nila. Toda to Janezu ni bilo všeč. Začel je razbijati
po vratih in kar naenkrat se je pojavil zopet v hiši.
Stanko in Albin sta ga tudi sedaj spravila na hlad-
no, vendar to pot ni šlo tako gladko, kajti v Jane-
zovi roki je zablistal žepni nož. Albin je dobil dva
lažja vbodljaja v nogo nad kolenom, Stanko pa ene-
ga v prsa, poleg tega pa še prav opasno rano na
desni rami ozir. roki, kjer so prerezane žile in
mišice.

Poklicani zdravnik gosp. dr. Worintz je oba
ranjenca obvezal ozir. težje rane zašil in sta ostala
oba v domači oskrbi, Janeza so orožniki oddali so-
dišču.

Jeseniška tragedija pred sodiščem

Priljubljen lin. kontroler Bodlaj obsojen na 12 let robi je

Ljubljana, 3. marca.

Na deželnem sodišču je bilo danes izredno živahno. V sobi št. 79, kjer zaseda navadno kazenski senat, je pričela velika razprava proti ravnanju »Jutra« g. Rastu Pustoslavski v zadevi g. Plemlja. V sobi št. 124 II. nadstropje justične palače pa se je dopoldne in popoldne vršila pred velikim senatom razprava proti 28 letnemu pripravniku finančne kontrole Rudolfu Bodlaju, rojenemu v Višegradu (Bosna), a pristojnemu v Stranji pri Kamniku. Mladí Bodlaj, ki je prišel pred senat v modrem civilnem oblečenju, a ves duševno potrt, je obtožen težkega umora po § 167, točka 1 kaz. zak., ker je 5. septembra lani na Jesenicah s službeno karabinko ustrelil svojega tovariša, 27 letnega pripravnika Ivana Maloviča, doma iz Novega mesta.

Razprava je bila mestoma prav napeta in je podala mnogo značilnih motivov, ki povzročajo na deželi ljubavne tragedije in nesoglasja. Obtožene je bil v mladih letih priden in odlično učenec osnovne šole v Kamniku od nosno pozneje v Stranjah pri Kamniku. Po končani osnovni šoli je bil sprejet še pred vojno za delavca v kamniško smodnišnico. Pozneje je šel k svojemu očetu, ki je delal kot akordant pri raznih podjetjih v Srbiji in Bosni. Leta 1924. je moral k vojakom, da je odslužil kaderski rok pri bolničarski četi v Sarajevu. Nato je bil strežaj v ljubljanski bolnišnici in naposled pripravnik pri finančni kontroli. Sam pravi, da je že prebolel pred leti težko bolezen. Hude bolečine je imel v glavi. Na Jesenicah se je seznanil s šiviljo Slavko V. Lani septembra so se začele o njem širiti čudne govorice. Bodlaj je postal razburljiv. Čul je, da nekateri tovariši širijo o njem in njegovem dekletu nepopolne govorice. Prijel je nekatero svoje službene tovariše. Dognal je po malem, kdo širi o njem slabe stvari. Med drugim mu je dekle povedalo, kaj je slišala.

Dne 5. septembra nekaj pred 6 je prišel obtožene v sobo, kjer sta spala finančni podpredsednik Rupnik in pripravnik Malovič. Zadnjega je prijel za bledino in ga vprašal, če je res imel razmerje z njegovim dekletom in če je res on zaradi nje zbolel. Malovič je skočil s postelje in vzel iz kovčka koledar-

ček, v katerem je bil zapisan datum, kdaj je imel Malovič sestanek z dekletom. Ta koledarček je obtožene Bodlaja tako razburil, da je odšel iz sobe, pograbil na hodniku svojo službeno karabinko, jo nabasal in se vrnil nato v sobo. Tam je ustrelil Maloviča. Strel je bil smrtonosen, torej je Malovič kmalu še isti dan v ljubljanski bolnišnici umrl zaradi izkrvavitve.

Pri današnji razpravi je Bodlaj s posebnim poudarkom izjavil:

»Čutil sem v toliko krivega, da sem streljal na Maloviča, toda nikdar nisem imel namena ga umoriti. Sam vem, kako je do tega prišlo. Hodil sem 5. septembra zjutraj kakor v sanjah in se ne morem niti spominjati, kako sem streljal. Z Malovičem sem bil najboljši prijatelj. Nikdar se nisva sprla. Niti malo ga nisem sumnil, da bi bil on kaj kriv. Nobenemu nisem storil nič žalega. Nisem popival po Jesenicah. Imel sem rad otroka in dekle.«

Zaslišanje obtožene je trajalo poldrugo uro. Nato je bilo zaslišanih 11 prič, ki so v podrobnosti opisale neposredne dogodke pred umorom in na dan umora Maloviča. Nekatere izpovedbe so bile naravnost dramatične.

Po govornih državnega tožitelja in branitelja se je obtoženi Bodlaj še enkrat obrnil do sodnikov, rekoč:

— Slavni senat! Obžalujem, da je do tega prišlo. Uničeno je moje življenje. Uničena bodočnost moja, mojega dekleta in otroka. Postal sem žrtev! Prosim za milostno sodbo.

Po daljšem posvetovanju senata je bil nato Rudolf Bodlaj obsojen zaradi zločina umora (§ 167-1 k. z.) na 12 let robi je, na trajno izgubo vseh častnih državljanških pravic in v povračilo pogrebnih stroškov očetu pok. Maloviča, ki je bil navzoč ves čas pri razpravi in je sam prošil za milostno sodbo.

Bodlaj je splošno mirno sprejel sodbo. Le pri čitanju besedila »12 let robi je« je vztrepetal. Z zagovornikom si je pridržal pravico, da pripravi pritožbo.

V velikem senatu so bili o. s. Ivan Kralj kot predsednik in s. o. Anton Avsec, s. o. s. Jakob Jerman, s. o. s. dr. Kobal in s. o. s. dr. Dolinar kot prisodniki. Kot namestnik državnega tožitelja je fungiral Branko Boslar.

Kaj pravite?

Namenil sem se bil kupovati razne potrebščine, ki spadajo po namenu v galanterijsko skupino. Prodajalnice je v Ljubljani dosti. Držim se pa, kolikor je le možno, načela, da izbiram. Kako? Če je izložbeno okno z razstavljenimi predmeti tako, da ne priča o moralnem čutu in laktnu lastnika, me razdraži, pa grem naprej. Ako pri drugem sosedu ni bolje, isti postopek, četudi se vrnem brez blaga na dom. Zakaj bi trgovec, ki hoče živeti od odjemalcev, ne upošteval dejstva, da se bo najbolj prikupil, če skrbi v vsakem oziru za neoporečnost, da si je morda sam zase izgubil izpred oči ono resno sečelopišensko zapletilo: »Gorje seetu radi pohujšanja!«

Pa še na nekaj bi bilo opozoriti: Te dni mi je prišla v roke tehtna knjiga »Krišku edaj dežela vala!« Ko sem jo prelistal do poglavja »Naravnost in nenaravnost«, sem se začudil. »Glej, glej,« sem rekel, »saj imamo mnogo zelo strogih policijskih naredb; kako, da gre vse preko tega?«

Navedem iz omenjene knjige samo nekaj takih določb:

Pisatelj najprej zahteva, »da je treba zoper javno nenaravnost nastopiti svedca tudi z zunanjimi sredstvi... Kolikor nam gre državna postava v tem oziru na roke, se je tega treba posluževati.«

Predsedem — kakor zatrjujejo pravni uradniki — je občina prva poklicana skrbeti v svojem okolju kakor za javni red tako za javno moralno... Cesar ne stori občina, mora storiti okraj. Načelstvo. Zakon o notranji upravi, čl. 74, govori: »Državne oblasti občine uprave morajo prisoditi kazni, predvideno v čl. 78 zaradi nedostojnega vedenja ali neustojanosti na javnih ali javnosti pristojnih mestih, ako se moti javni red, mir, varnost, morala ali dostojnost, ali ako se dela javno pohujšanje.«

§ 174: »Kdor objavlja javno ali po tisku oglas, s katerim prikriti ali očitno ponuja, javno razlaga ali heali izvestna sredstva ali orodja za odpravo ploda..., se kaznuje s strogim zaporom do enega leta.«

§ 288: »Kdor ima javno predavanje nemoralne vsebine, ... kdor izdeluje, prodaja, razširja ali vobče daje v javni promet spise, novine, slike in druge predmete, ki obsegajo težko kršitev javne morale, se kaznuje s strogim zaporom in v denarju.«

O vseh teh in drugih postavljenih določbah velja: Kjer ni tožnika, ni sodnika. Ne izvršujejo se, ker ni nikogar, ki bi pazil nanje, ali pa ljudem znane niso. Predsedem bi morali paziti orožniki, po mestih pa stražniki.

Nikar se bati, da bi grešili zoper eljudnost. Kdor sam nima oziroma drugega, ga tudi ne zasluži. Ali naj bo samo hudobija prosta, čednost pa se ji mora s strahom v stran umakati!

Ježica

Občni zbor domačih hranilnice se je vršil v nedeljo dopoldne po sv. maši v župnišči. Vodil ga je predsednik Lovro Kos, posestnik in bivši župan iz Savelj, ki je deloma tudi poročal o gibanju hranilnice v prvem letu svojega poslovanja. Ostalo je poročal g. župnik Franc Košir. Prometa je imela hranilnica 352.319 Din in sicer 182.532 Din prejemkov in 169.787 Din izdatkov. Članov šteje hranilnica 11, vloge domačih vlagateljev znašajo 152.738 Din, posojil pa je bilo izdanih 86.000 Din. Čisti dobiček hranilnice je znašal 1393 Din ter se je pripisal rezervnemu zakladu. Za popolno likvidnost hranilnice jamči znesek 51.035 Din, ki je naložen pri Združeni zvezi v Ljubljani. Pri hranilnici je bila lani v oktobru izvršena prva revizija po revizorju iz Ljubljane. Ugotovila se je solidna podlaga ter vzorno poslovanje. Na mesto umrlega odbornika Lovra Severja iz Kleč je bil izvoljen Klemen Anton, posestnik iz Kleč. Izvoljeni so bili v nadzorstvo hranilnice sledeči gg.: dr. Bizjak, sodnik okrožnega sodišča, Franc Dovč, posestnikov sin v Stožicah, Jože Ahlin, uradnik, Franc Sever, posestnikov sin na Jelci in Strah Franc.

Nagle smrti je umrl v ponedeljek popoldne Tone Jeromen, posestnikov sin v Klečah, še ne 25 letni mladenič. Bil je miren, soliden in priden fant, zgled vsem svojim prijateljem, katerih je imel mnogo. Tudi roditeljem je bil srčno vdan in dober sin, zato pomeni njegova smrt zanje tem večji udarec. Prizadeti rodbini naše globoko sožalje!

Ljubljana

Kaj bo danes

Drama: »Mercadet.« Red E.
Opera: »Nina nana, punčka moja.« Balet »Fingurine.« Red A.

Prosveta Krakovo-Trnovo: XIII. prosvetni večer. Filmsko predavanje g. prof. Janko Malakarja, drugi del in konec. Društveni dom, Karunova 14. ob osmih.

Ljubljanski dvor, dvorana »Sloga«: Predavanje ing. Dolinška: »Racionalizacija v splošnem gospodarstvu in v strojni službi železnice posebej.« Ob 8 zvečer.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva 1; mr. Bohinec ded., Rimska 24; dr. Stanko Kmet, Dunajska 41.

Ponaredb se obvarujte, ako kupujete

Aspirin

tablete le v zavojčkih z Bayerjevim križem

© Doktorska diploma za predsednika Češkoslovaške republike T. G. Masaryka, ki mu jo bo izročilo posebno odposlanstvo ljubljanske univerze 7. marca, je razstavljena v izložbenem oknu modne trgovine P. Magdič na Aleksandrovi cesti. Diploma je tiskana na pravi pergament po načrtu prof. arhitekture g. Jožefa Plečnika. Diploma bo razstavljena samo danes.

© Občni zbor slov. gl. dr. »Ljubljana« se je vršil v četrtek 26. februarja v društvenih prostorih. Vsi funkcionarji so podali izčrpa poročila, iz katerih je razvidno, da je društvo v preteklem letu v polni meri storilo svojo dolžnost. Društvo je šlo v tem letu 92 rednih in 80 podpornih članov. Poleg samostojnega koncerta v stolnici je sodelovalo društvo pri 5 slavnostnih prilikah in izvedlo 3 nastope v Radio-Ljubljani. Občnega zbora se je udeležila tudi predsednica ženskega zbora ga. min. Sernečeva, katero je g. predsednik iskreno pozdravil. Društveni predsednik je članstvo opozoril na bližajočo se 40 letnico »Ljubljane« za čije čim dostojnejšo proslavo je treba vse storiti; dočim je društveni zborovodja govoril o bodočem programu in o dejstvih, ki zlasti v današnjih časih delo v pevskih društvih otežujejo. Za predsednika je bil enoglasno izvoljen dosednji predsednik g. Sturm, v odbor pa: dr. Logar, Sirc, Kristan Rado, Pirc, Lončar, Wagner, Zan, Sirk, Bizilj; za damski zbor: ga. min. Sernečeva, gdč. Gričova; za revizorja: Zorn in Mavrič. Zbor je potekel v najboljšem razpoloženju vsega članstva.

© Sattnerjevo kantato »Ojlik« bo izvajal pevski zbor Glasbene Maticе ljubljanske s tremi solisti ter pomnoženim opernim orkestrom v četrtek, dne 12. t. m. pod taktirko ravnatelja Mirka Poliča. Ta koncert priredi Glasbena Matica ljubljanska v proslavo 80 letnice skladatelja P. Hugolina Sattnerja, ki je obogatil slovensko literaturo z deli nesmrtno vrednosti. Vsa vraga njegova dela je prva izvajala ljubljanska Glasbena Matica in je le čut dolžnosti in hvalečnosti, ako ob 80 letnici skladatelja ponovno izvaja za njegovo proslavo najboljšo avtorjevo delo. Vstopnice se bodo dobivale v Matici knjigarni.

© Uspeh II. kuharske razstave. Tri dni trajajoča II. kuharska razstava v hotelu »Union« je imela, kakor je bilo pričakovati, popoln uspeh. Največji obisk je bil v nedeljo in včeraj v torek, medtem, ko je v ponedeljek le malo zaostajal za ostalima dnevi. Včeraj je vladal ves dan velik naval na razstavno dvorano. Okoli vsake razstave mize je bilo stalno gneča. Povprečno se mora računati obisk II. kuharske razstave v vseh treh dneh na približno 5000 do 6000 obiskovalcev. Na vsak način je to prav lepo število, ki ga doseže le malokatera druga razstava v Ljubljani v tako kratkem času.

© Društvo »Pravnik« vabi na predavanje, ki se vrši v četrtek 5. t. m. točno ob 6 popoldne na sodišču št. 79. Predava g. namestnik višjega drž. tožilca dr. Munda Avgust: »Nekaj pripomb k sodni praksi z ozirom na novo kazensko zakonodajo.«

© Nasipanje Gosposke ulice. Te dni je dala mestna občina nasuti Gosposko ulico v vsej dolžini in širini z debelim gramozom, ki ga sedaj tlačijo in poravnava mestni valjar. Ta ulica namreč še ni tlakovana, čeprav leži v sredini mesta in je tudi precej prometna.

© Poskusnje samoumor. V noči na torek je poskušal v Holzapflov ulici izvršiti samoumor 26 let stari delavec Alojz K. iz Gatine pri Grosupljem. Izpil je manjšo dozo octove kisline. Nezvestnega so ljudje še v pravem času prenesli v bolnišnico, kjer so mu zdravniki izprali želodec. Zjutraj je bil samomorilni kandidat že dober in je zdrav zapustil bolnišnico.

© Sneg pred bolnišnico. Letošnjo zimo je bil magistrat prav priden in je dal vse glavne ulice in ceste očistiti snega. Zato mu je treba izreči vse priznanje. Samo škoda, da je magistrat pozabil na eno najvažnejših ljubljanskih cest, to je na Zaloško cesto, kjer bi moral sneg predvsem izgniti. Ravno pred bolnišnico so še veliki kupi snega. To je seveda zelo neprimerno za mnoge ljudi, ki vsak dan prihajajo s travmajem v bolnišnico ali se zdravili ali pa obiskat svoje, pa morajo s travmajem v te kupe snega. Sneg na Zaloški cesti tvori resno prometno oviro. Ne vemo, kaj misli magistrat zaradi tega snega, nemara ga misli pustiti za seme čez poletje ali pa žaka, da bo sam izgnil. Vsekakor bi bil prostor pred bolnišnico prvi, kjer bi morali delavci očistiti cesto snega. Sedaj, ko nastopa bolj mrzlo vreme, ni upanja, da bo sneg izgnil sam od

Maribor

© Ob veliki udeležbi občanov iz Rožpoha, Kamnice in okolice ter številnih sorodnikov in prijateljev se je vršil v ponedeljek pogreb blagopokojnega župana Stanka Hauptmana iz hiše žalosti na pokopališču k Sv. Urbanu. V cerkvi se je poslovil od pokojnika v krasnih besedah domači župnik Božičev, na grobu pa podnačelnik mariborskega okrajnega cestnega odbora F. Žebot in zastopnik lovcov. Udeležba na pogrebu je bila pač najvidnejši dokaz, kako zelo je blagi rajniki pri vseh užival spoštovanje in pri ljubljenosti. Ohranimo mu časten spomin!

© Iz kapele na mestnem pokopališču v Pobrežju se je razvil večerj žalni sprevod, v katerem so korakali mnogostevilni sorodniki in tudi znanji pokojnega Derwuscheka. Za ravnijo je korakalo korporativno opekarniško delavstvo ter v velikem številu mariborski trgovci in industrijanci. Tudi mariborski šahisti so malone polnoštevilno spremlili tega šahovekega prijatelja na njegovi poslednji poti. Velika žalni sprevod je vodil župnik predmestne župnije Matere Milosti p. Valerijan Landergott. Slava pokojnikovemu spominu!

© SSK Maraton. S treningom prično posamezne sekcije, čim nastopi lepo vreme. Radi izpolnitve prijavnic naj se zlasti požurijo lahkoatleti, ker je zveza v Zagrebu sekcijo že sprejela na svoji zadnji seji v redno članstvo.

© Naval... k predstavam v unionskem kinu, kjer predvaja te dni mariborska Prosvetna zveza znani zvočni film »Vihar na Mt. Blanc« in filmske posnetke, storjene ob priliki letošnjih smuških tekem za prvenstvo dravske banovine, je bil tolik, da so morali predvajanje navedenega filma podaljšati, tako da se vrše predstave še danes in jutri. V slučaju primerne števila prijav bo danes in jutri ob 15 posebna predstava za dijaško mladino proti enotni vstopnini 5 Din za vse seče razen ložnih.

© Carinski dohodki so znašali v preteklem mesecu pri mariborski glavni carinarnici skupno 7.771.185,60 Din in sicer 7.753.376,60 Din za uvoženo blago, 17.809 Din pa za izvoženo blago.

© Smrtna kosa. V visoki starosti 85 let je preminul v Strmi ulici 5 prevžitkar Ivan Raisp. Pogreb bo jutri ob 15 iz mrtnišnice na mestno pokopališče. — Ob bregu 12 je preminul bivši trgovec Eduard Kahn, star 67 let. Pogreb bo jutri ob pol 16 iz mrtnišnice na mestno pokopališče. — Rajnkima trajen spomin, žalujočim naše sožalje!

© V mariborskem gledališču so nastopili v ponedeljek zvečer Hudožestveniki, ki so uprizorili Gogoljevo »Revizorja«. V središču pažnje sta bila stebra hudožestveniške gledališke družine Grečeva in Pavlov. Prav posebno je vnelo peto dejanje. O uprizoritvi še poročamo. Drevi uprizore Volkenštajnovo »Rusijo na razpotju«. Snov te tra-

Celje

© Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju ima svoj redni občni zbor v četrtek, 5. t. m. ob 8 zvečer v mali dvorani Narodnega doma po običajnem sporedu. Prijatelji uboge dece vabljeni!

© Krekova družina v Celju uprizori v nedeljo, dne 8. marca 1931 štiridejansko narodno igro »Deborah«. Vstopnice so že v predprodaji. V Slovenski tiskovni zadrugi.

© Trboveljski večer, kakor lahko imenujemo prosvetni večer, ki se je vršil pretekli ponedeljek, je pritegnil zopet izredno lepo število poslušalstva, ki je z zanimanjem sledilo programu. Uvodoma je pesnik g. Anton Boštel recital svoje pesmi, zajete iz trboveljskega miljeja. Nato pa je v krasno zasnovanem predavanju trboveljski katehet odvil pred nami sliko Trbovelj iz zgodovine in sedanjosti. Med predavanjem je bil predvajan kratak film iz trboveljskega življenja in sveta, ki ga je za to priliko ljubeznjivo stavil na razpolago kino »Svoboda« iz Trbovelj.

Rečica ob Savinji

Nesreča. Pri spravljanju lesa si je zlomil nogo posestnik Krumpčnik Anton iz Dol-Suhe 30.

Prosti državnega davka in doklad. V naši občini je nad dvajset družin z devet in več otroki. Za oprostitve državnega davka in doklad jih pride v poštev 13. Nekaterim od teh se je davek znižal za lepe stotake.

Laško

Občni zbor Kmetijske podružnice za občino Marija Gradec se je vršil preteklo nedeljo. Dosedanja podružnica v Laškem se je začelom letošnjega leta preobnavala v dve podružnici in sicer ena za občino Sv. Krištof in druga za občino Marija Gradec. Na obnem zboru je predaval g. živinozdravnik dr. Jerina o boleznih v vinu. Soglasno je bilo sprejetih več resolucij, tikočih se našega kmetijstva in sicer glede odprave trošarine na vino, ki ga kmet-vinogradnik proda kmetu za domačo uporabo, glede kuluka in davka na vprežno živino.

Na Matijevo se je vršil tukaj starodavni živinski sejem. Radi zasedenosti polov so prignali na sejem samo nekaj nad 200 glav goveje živine, večinoma vola. Prodane je bilo živine za tri vagone in sicer dva za Italijo in eden za Ljubljano. Najvišja cena, po kateri je bil prodan samo en par volov, je bila 9 Din za kg žive teže. Splošno pa je bila cena od 7—8 Din. Od lanskega leta je padla cena goveje živini za 2—3 Din.

Zvečer dve Artin dražeri

zjutraj normalno blago izpraznjenje.

Vsebinska škatlja za Din 8— zadostuje za 4—6 krat. Dobiva se v vseh lekarnah.

sebe, temveč pričakujemo, da ga bo odstranil magistrat.

© Podaljšanje roka za dobavo pisarniških potrebščin. Rok za vložitev ofert za dobavo pisarniških potrebščin, ki ga je mestno načelstvo stavilo do 5. marca, se podaljša na željo zainteresiranih do 10. marca. — Ljubljana, 3. marca 1931.

© Opozorilo. Zopet se najboljša vina točijo v vinotoče in čez ulico. Belo vino 10. —, rdeče 12.—, najboljše 16.— Din liter. Za jedila preskrbljeno Mestni trg št. 13 pri Fridrichu (Grajaka klet).

gedije je zajeta iz ruskih knežjih bojev ter prepletajo vso igro staroruske pesmi.

© Pričemo. V nedeljo se spoprime na Mariborovem igrišču v prijateljski tekmi ISSK Maribor in SK Svoboda, Mariborski drukarji so v pripravljenosti.

© Licitacija za dobavo mesa bo jutri v pisarni mariborskega vojnega okrožja. Gre za dobavo v dnevni množini do 750 kg. Pogoji so razvidni v pisarni omenjenega okrožja med uradnimi urami.

© V kinu Apole se pomerijo drevi graški in mariborski boksarji, včlanjeni pri SK Zeleničarju in podprti z nevarnimi pestni dveh strumnih Zagrebčanov.

© Nezgode. V delavnici državnih železnic se je ponesrečil 33 letni delavec Jože Knaflič. Padel je tako nesrečno na tla, da si je pri tem zlomil levo roko v zapestju. — 34 letna posestnica Marija Markšič iz Pobrežja je spodrsnila na poledici in si zlomila levo roko v zapestju. Oba ponesrečenca se zdravita v mariborski bolnišnici.

© Na podlagi priznanja in dokazov. Včeraj je mariborska policija izročila sodišču 32 letnega delavca Franca Pešla in 30 letnega krojaškega pomočnika Bogomirja Majerja, udeleženca pri neštetihi vlomih in tatvinah v poslednjem času, ki so se bile izvršile v najrazličnejših delih mesta in ki so mariborsko prebivalstvo zelo razburile. Tri slučaje sta priznala, glede ostalih pa je dana možnost dokaza po pričah.

© Uboj... Mariborski senat je včeraj razpravljal o žalostnem slučaju uboja, ki se je izvršil dne 9. januarja v Cogetincih. Omenjenega dne sta prišla skupaj viničar Anton Kovačič in Franc Muhič. Slednji je za šalo zasul Kovačič klobuk na glavi in mu ga potisnil na čelo. Kovačiča je to razpallilo posebno radi tega, ker mu je pri tem padla na tla klobasa, ki jo je držal v rokah. Kovačič je z nožem, ki ga je imel v rokah, zamahnil proti Muhiču in mu prerazil žilo odvodnico. Muhič se je vlekel do doma svojega dekleta, toda spotoma je onemogel sredi gozda in izkrvavel. Ljudje so ga našli mrtvega žeke štiri dni kasneje. Kovačiča so zaprli in ga predali sodišču. Obtožence priznava dejanje, zagovarja pa se s silobranom. Pač pa je bil Kovačič večkrat kaznovan radi prestopkov zoper telesno varnost, enkrat celo radi hudodelstva težke telesne poškodbe. Razpravi je predsedoval dr. Lešnik, Kolšek in Ažman prisodnika. Obtožbo je zastopal prvi državni tožilec dr. Jančič. Obtožence je bil obsojen na 6 let robi je in trajno izgubo častnih pravic.

© Med najlepšimi vilami v Mariboru je pač Batičlejeva vila v zgornjem delu Gosposke ulice. Sedaj jo je kupil prokurist I. Lovrenčič za 400.000 dinarjev.

Trbovlje

Dramatični odsek Kat. prosvetnega društva nas v tej sezoni prav izvrstno zabava z gledališkimi predstavami. Ni je bilo skoro nedelje, da bi na odru Društvenega doma ne padla kaka igra. Posebno pa so bili obiskovalci zadovoljni zadnjo nedeljo z Martinom Krpanom. V tako slabem vremenu, kakor je bilo v nedeljo, so napolnili dvorano do zadnjega kotlička.

Skiopitno predavanje o zadružništvu bo v nedeljo 8. marca. Člani I. del. konzuma imajo vstop brezplačen. Vstopnice dobe v obeh prodajalnah, to je Vode-Trbovlje.

Rdeči križ priredi dobrodelno akademijo v soboto 7. marca ob 8 zvečer. Po akademiji prosta zabava. Svira znani Mercurjev jazz-orkester iz Ljubljane. Čisti dobiček namenjen ferijalni koloniji revne dece.

Murska Sobota

Pregled motornih vozil. V četrtek 5. marca se bo vršil na trgu pred Faflikovim hotelom pregled motornih vozil. Izvzeti so avtotaksiji, ker ti so že bili pregledani.

Smrtna kosa. V nedeljo popoldne je bila pokopana 80 letna Eleonora Kirbiš. Na zadnji poti je spremljala velika množica prijateljev in znancev.

Slovenska Bistrica

Društvo hišnih posestnikov bo imelo svoj občni zbor dne 7. marca ob 7 zvečer v dvorani hotela Belgrad. Občnega zbora se bo udeležil tudi predsednik pokrajinske zveze.

Obrtna zadruga ima občni zbor v nedeljo, dne 8. marca ob 10 dopoldne v hotelu Neuhold.

Podružnica Bate. Vesi, da bo Bata prezidal biveše prostore poštnega urada, se potrjuje. Ž delom bodo pričeli v kratkem. Nova trgovina bo urejena zelo moderno.

Slovenjebistriška posojilnica se je na zadnji skupni seji načelstva in nadzorstva spomnila s podporami raznih dobrodelnih in kulturnih društev in sicer dobe: meščanska šola 3000 Din, slovenjebistriško gasilno društvo 2000 Din, zgornjebistriško gasilno društvo 800 Din, tukajšnji Rdeči križ 200 Din. Te podpore bo posojilnica izplačala iz letošnjega tekočega računa. Tudi iz lanskega računa je posojilnica izplačala okrog 6000 Din podpore raznim tukajšnjim in okoliškim društvom.

Po klobasah se jima je zahotelo. Poročali smo, da je orožništvo aretiralo delavca H. M. in P., ker sta bila osumljena tatvine klobas pri kmetici Zolger. Sodišče je oba aretiranca izpustilo radi pomanjkanja dokazov.

Dnevna kronika

Koledar

Sreda, 4. marca: Kazimir; Lucij, papež. — Ščip ob 11.36. Herschel napoveduje mrzlo in vetrovno vreme.

Novi grobovi

† V Crni je umrla obče spoštovana posestnica in gostilničarka Helena Mlinar. Po dveipolletnem težkem trpljenju je podlegla zavratni bolezni. Bila je velika dobrotelja in podpornica siromakov in je zato v Crni in okolici bila deležna velike priljubljenosti. Bodi plemeniti in dobri rajniki ohranjeni časten spomin, težko prizadeti rodbini naše najgloblje sožalje!

† Blaž Dvoršak. V ponedeljek zvečer ob 8 je umrl v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu g. Blaž Dvoršak, upokojeni duhovnik v Starem trgu pri Slovenjgradcu. Pokojni je bil rojen 2. februarja 1882 pri Sv. Antonu v Slovenskih gorah, v mačnika je bil posvečen 25. julija 1906. Služboval je po raznih župnijah kot kaplan, od leta 1923 dalje v svoji rojstni župniji, dokler ni moral radi bolezni v predčasni pokoj. Povsod, kjer je služboval, so ga imeli ljudje zelo radi. R. I. P.

Ne samo neprijeten temveč tudi nevaren je bronhijalni katar. Zato vzemite **KRESIVAL** ta ga takoj odpravi.

Osebnosti

— Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejani na službo v štab poveljstva osrednje divizijske oblasti pehotni polkovnik Viktor Andrejka, do sedaj na službi v štabu poveljstva dravske divizijske oblasti; na službo v štabu poveljstva dravske divizijske oblasti pehotni podpolkovnik Mitko Ožegović; na službo v 3. hidroplansko poveljstvo poročnik bojnega broda I. razr. Zdenko Helenbach; na službo v mornariško poveljstvo poročnik korvete Oton Lubeč; na službo v intendanturo III. pomorskega obalnega poveljstva nižji voj. uradnik ekonomske stroke IV. razr. Mirko Keser in za upravnika zavoda za izdelovanje voj. opreme nižji voj. uradnik I. razr. ekonomske stroke Peter Zlatar.

— Upokojeni so konjeniški podpolkovnik Mario Čičin, topniški podpolkovnik Vojin Tunčuz, uradnik I. skupine III. kategorije Ivan Šteplja in narednik - vodnik - godbenik 18. pešpolka Vojislav Roglič.

— Prevedba. Za intendantskega častnika v činu majorja je preveden dosedanj višji voj. uradnik IV. razr. ekonomske stroke Hinko Zabkar.

— Telesno zaprtje, slaba prebava, ne-normalni razkroj in gnoloba v čreveh, prevelika množina kisline v želodčnem soku, nečista koža na obrazu, na hrbtu in prsih, tvorijo mnogi katar ustne sluznice izginajo prav kmalu z uporabo naravnega »Franz-Josef« grenčice. Številni zdravniki in profesorji »Franz-Josef« vodo že desetletja pri odraslih in otrokih obeh spolov uporabljajo z ugodnim uspehom. »Franz-Josef« grenčice se dobiva v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Ostale vesti

— Koncert slovenskih pevskih zborov. V nedeljo, dne 8. t. m. popoldne ob 3 nastopi v Ljubljani v veliki Unionski dvorani 13 slovenskih pevskih zborov, ki so včlanjeni v Hubadovi župi Jugoslovanskega pevskega Saveza. Od vseh strani Dravske banovine pridejo ta dan slovenski pevi v Ljubljano, da pokažejo sadove svojega neumornega dela. Nastopi cela vrsta ljubljanskih zborov, nekateri zbori iz ljubljanske okolice, pa tudi iz Trbovlje, Hrastnika, Celja in Domžal. Program obsega jugoslovanske narodne in umetne pesmi 19 avtorjev. Izredno zanimiva koncertna prireditev, ki zasluži vse naše zanimanje. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni. Cene posameznih sedežev od 30 Din navzdol.

— Švicarji v Jugoslaviji. Švicarsko ljudsko izobraževalno društvo v Bernu pripravi v času od 4. do 18. aprila pomladansko potovanje po Jugoslaviji. Peljali se bodo čez Avstrijo do Jesenic in potem po slovenskem ozemlju na Hrvaško. V Zagreb bodo došli 5. aprila. Po ogledu mesta se bodo odpeljali v Split in od tam ob Dalmašinski obali v Dubrovnik. Ogledali si bodo vse dalmatinske otoke in tudi Kotor.

— Ameriški izletniki v Dubrovniku. V ponedeljek jutri je priplul v Dubrovnik veliki razkošni parnik »Express of France«, na katerem je bilo 400 ameriških izletnikov. Izletniki so šli v mesto in si ogledali znamenitosti. Mnogi so se v avtomobilih peljali tudi v bližnjo okolico. Ameriški izletniki so bili vsi navdušeni nad naravnimi in zgodovinskimi lepotami in so se pritoževali, ker je bilo doleteno tako kratko bivanje v Dubrovniku, ki se jim je tako zelo dopadel. V Benetkah so imeli preveč časa, v Dubrovniku pa premalo, da bi si mogli vse ogledati. Ameriški izletniki so takoj nato nadaljevali svojo pot v Kotor in Ateno.

— Kmetijska poučna filmska predstava v Kranju. V ponedeljek 9. t. m. ob 10 popoldne se bo vršila v Ljudskem domu v Kranju veleznimiva kmetijska poučna filmska predstava. Filmske slike bo posnel ameriški referent Jos. Sustić. Te vrste filmov je v državi samo dvoje. Zato bi bilo za naše gorenjske kmetovalce škoda, če bi zamudili lepo priliko. Zlasti okoličani se vabijo k obilni udeležbi! Vstopnine ne bo.

— Vodstvo kmetijske gospodinske šole slovenskih sester v Repnjah na Gorenjskem naznanja, da se začne poletni tečaj 15. aprila in traja do 15. septembra. — Vodstvo.

— Nesreča v rudniku. V zagorskem rudniku se je pripetila v ponedeljek tečja nesreča. Pri razstreljavanju v rovu se je ponesrečil 28 letni rudniški vlakovodni rudarske družbe »Rujane« Pavel Kovač. Pri razstreljavi je dobil težke poškodbe na obrazu in levi roki. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

— Uboj. V mali vasi Donji Laduč v občini Brdovačko Prigorje na Hrvaškem je nastal med fanti pretep, ki je zahteval smrtno žrtve. Komaj 20letni kmetijski sin Nikola Lopatič je popival z drugimi fanti v neki gostilni in se je prav pošteno opil. Pri tem je postal vse divji. Po kratkem pretekanju je potegnil nož in hotel zabosti svojega lastnega brata, kateremu se je posrečilo pobežati. Pijanec je nato pil dalje. O polnoči je zapustil gostilno. Na cesti je naletel na svojega so-

sesta Vinka Kolariča, s katerim je že delj časa živel v sovraštju. Lopatič je potegnil nož in šel nad Kolariča. Ta pa je zgrabil za kol in udaril z njim Lopatiča s tako silo po glavi, da se je ta ves krvav zgrudil na tla in kmalu nato izdihnil. Kolariča, ki se zagovarja s silobranom, so orožniki aretirali in izročili sodišču.

— Očetovo hišo zažgal. Preteklo nedeljo je nastal v hiši Josipa Fučkasa v Gornji Orahovici pri Sušaku požar. Preiskava je dožnala, da je zažgal Fučkaso sin Dušan, ki je pobegnil in ga doslej še niso dobili. Dušan je baje večkrat govoril, da bo zažgal, ker so ga oče in bratje pretepavali.

— Za praznik sv. Jožefa pripravila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom: Chlondowski, St. Joseph. Invokacija za solo, mešani zbor in orgle. Jako primerna in lepa skladba kot vložek po ofertoriju na praznik sv. Jožefa. Partitura 6 Din, glasovi po 1 Din. Faist, 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor. Obsega poleg drugih pesmi tudi dva prav lepa napeva sv. Jožefa. — Ferjančič, Litanijske pesmi za mešani zbor, 6 D. — Premrl, Cerkevna ljudska pesmarica, Partitura 30 Din, glasovi po 24 Din. — Premrl, Slava Brezmadežni. Obsega več pesmi v čast sv. Jožefu. — P. Hugolin Sattner, Svetniške pesmi za mešani zbor, 11. zvezek. V zbirki se nahaja prav lep napev sv. Jožefu.

— Jadranska Straža. Naprošamo vse osebe, ki imajo srečke loterije »Jadranske Straže«, prirejane v korist nabave šolske ladje za našo Kraljevsko mornarico, da čim intenzivneje delujejo za razpečevanje istih in vzdržujejo s tem akcijo velikega nacionalnega značaja. Zrebanje se bo vršilo neprekinjeno 12. marca t. l.

— Veleposlaništvo Slamič, Ljubljana. Gospodarska cesta, vljudno obvešča cenj. občinstvo, da je s 1. marcem znatno znižala cene mesnim in konzervnim izdelkom, čisti svinjski masti, slanini itd. Priporoča sveže meso pitanih volov, štajersko perutnino, divjačino, fine narezke, razne delikatese itd. Hoteli, gostilne, trgovci in društva imajo posebne angro cene. Večjim odjemalcem se dostavlja na željo na dom. — Telefon 2973. — Postrežba točna.

Logatec

Proslava 60 letnice g. župnika. Kat. prosvetno društvo v Del. Logatcu je priredilo v svojem domu v nedeljo 1. marca večer v počastitev 60 letnice rojstva tukajšnjega g. župnika Val. Remškarja. Po zdravni pesmi je sledil nagovor predsednika prosvetnega društva, nanašajoč se na pomen duhovniškega poslanstva v splošnem in pa na delovanje slavljence samega v naši župniji. Prečital je tudi pismo Presvetne zveze, s katerim ta odobrava sklep odbora, da se imenuje g. župnik za častnega člana društva ter mu je izročil diplomu častnega članstva in pa krasen lik Zalostne Matere božje kot dar društva. Svojemu duhovnemu voditelju je čestitala tudi Mar. družba ter mu poklonila sopeke belega cvetja. Nadevše ljubek je bil prizorček, ki so ga izvedli otroci, ti navjeni navijalniki, ki so spravili vse navzoče v prav pristržno razpoloženje. Ta prizor je tudi slavljence najbolj razveselil. Za občino je čestital župan g. G. Oblak. Zahvali g. župnika je sledila pesem, nato pa trodejanika »Zmaga ljubezni«. Dvorana društvenega doma je bila ta večer mnogo premajhna. Že v predprodaji so bile razprodane vse vstopnice in veliko ljudi se večera ni moglo udeležiti. Navzočnost g. okrajnega načelnika, poveljnikov obmejnih in orožniških čet, zastopnikov žel. postaje, osnovne šole in finančne straže je dala prireditvi svoj poseben značaj, prireditev sama pa je pokazala, kako veliko spoštovanje in ljubezen uživa naš g. župnik pri vseh svojih župljanih brez izjeme, pokazala pa je tudi, kako je naše ljudstvo z vso ljubeznijo navezano na dobrega duhovnika.

Naša osnovna šola z nadvse hvalevredno vnašmo podpira večje število revnih šolskih otrok s tem, da jim daje dnevno po hlebeček kruha. Pomen te dobroteljske bo razumljiv, ako pomislimo, da so očetje podpiranih otrok večinoma delavci, ki so radi slabe trgovine z lesom brez zaslужka. Stroške za kruh krije čisti dobiček prireditve šolskih otrok samih, dalje podpora tukajšnje posojilnice in Rdečega križa. Da podpre to plemenito delo, je darovalo tudi naše prosvetno društvo od čistega dobička nedeljske prireditve 200 Din.

Kamnik

Občni zbor društva Kamnik se vrši v četrtek 5. marca v Kamniškem domu v Kamniku s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Volitev dveh odbornikov. 3. Sprememba pravil. 4. Slučajnosti. Vsi člani vabljeni!

Predavanje o svetovnih pasijskih igrah v Oberammergau je vzbudilo v ponedeljek veliko zanimanje. Predaval je g. Miha Jenko.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 4. marca ob 20: RUSIJA NA RAZPOTJU. Izven. Gostovanje Hudočestvenikov. Četrtek, 5. marca ob 20: ČARDAŠKA KNEGIJA. Ab. B. Kuponi.

Poizvedovanje

Zatekel se je mlad psiček bel »špicla«. Dobi se v trgovini v Zidovski ulici pri K. Prelogu.

TEČAJ V MOJSTRANI

Smučarski klub Dvojce-Mojstrana sporoča, da priredi na svoji skakalnici v Mojstrani 4 dnevni tečaj za skakalce. Treninge bo vodil norveški skakalec Sigmund Guthormsen. Treninge se bodo vršili vsak dan dopoldne in popoldne. Ker je Guthormsen izborni učitelj, vabimo naše skakalce, da se tečaja udeležijo. Vreme je krasno, snežne prilike idealne. Kdor hoče še zadnje zimске dni izkoristiti naj pride v Mojstrano, rojstni kraj naših najboljših smučarjev.

RAZPIS

SK Ilirija razpisuje propagandne tekme v slalomu:

a) za srednješolski prehodni pokal po naslednjih propozicijah: 1. Vsakoletne tekme se udeležijo lahko le dijaki srednjih šol v skupinah iz zavodov. Najmanj 6 dijakov tvori moštvo enega zavoda. Za oceno je merodajen skupen čas štirih najboljših tekmovalcev prijavljenega moštva. 2. Pokal si priboi moštvo onega zavoda, ki doseže tri sezone zaporedoma ali pa trikrat v presledkih največje število točk. 3. Za izvršitev tekmovalstva je potrebna prijava najmanj štirih zavodov. — Tekmuje se po začasnem pravilniku za slalom. — Pokal brani moštvo ljubljanske realke, ki si ga je priborilo v sezoni 1928-29. Tekma se vrši v nedeljo dne 8. marca 1931 pri Sveti Ani nad Trzinom. Prijave so pisne; iz njih naj bo razvidno: ime in priimek smučarjev odn. moštva

Zveza Slovenije z morjem

Ljubljana, 2. marca 1931.

Danes se je vršila v gremijalni sejni dvorani v Trgovskem domu seja finančnega odbora akcijskega odbora za zgradbo železniške proge Kočevje-Sušak. Sejo je vodil župan Sušaka in predsednik akcijskega odbora g. Juraj Ružič. Seje so se udeležili zastopnik savske banovine g. Mošinski, zastopnik dravske banovine dr. Rataj, predsednik pokojninskega zavoda Vekoslav Vrtovec, podpredsednik Evgen Lušič, predsednik Zveze slovenskih zadrug, ing. Zupančič, ravnatelj hranilnice dravske banovine dr. Božič, Ante Gerženič od TPD, od Zbornice za TOI Koce in magistratni tajnik dr. Fuks. Finančni odbor se je tudi konstituiral in izvolil za predsednika g. Vekoslava Vrtoveca, predsednika Pokojninskega zavoda, za tajnika pa gosp. Evgena Lovšina, podpredsednika Zavoda. Odbor je permanenten in bo zasadal v Ljubljani. Na seji je bilo sklenjeno, da se bo odbor obrnil do železniškega ministristva z zahtevo, da se naj razpiše li-

citacija za prevzem gradbenih del proge Kočevje-Sušak, kakor je bila razpisana tudi že za druge proge, zlasti pa je utemeljena ta zahteva s tem, da bi morala kočevska proga priti že veliko prej na vrsto. Poleg tega bodo zaprosili finančno ministristvo za mnenje glede emisije tuzemskega ali inozemskega, oziroma kombiniranega posojila.

Jutri pa se vrši v Zagrebu seja vsega akcijskega odbora, ki bo razpravljala o nadaljnjih ukrepih, ki so potrebni za zgraditev te velevažne železniške zveze.

Kakor čujemo, kaže, da bomo v kratkem dobili potrebna sredstva za zgraditev železnice. Ponovno pa apeliramo na vse merodajne faktorje, da naj čim bolj podpro privatno iniciativo, ki se je tako energično zavela za to zvezo in spravila celo vprašanje do sedanjega stanja. Nadalje apeliramo tudi na državo, da tudi ona prispeva del svojih sredstev za zgradbo te proge, ki nam je tako nujno potrebna.

Statistika konkurzov. Po podatkih Društva Industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je bilo v celi državi februarja meseca razglašanih 45 konkurzov (januarja 26, februarja 1930 56). V dravski banovini je število konkurzov v primeri z januarjem naraslo od 6 na 10, število poravnjav pa se je znižalo od 14 na 10, v celi državi pa je naraslo od 40 na 47. Odpravljenih je bilo nadalje 45 (v januarju 42) konkurzov ter 15 (10) poravnjav.

Iz poročila Narodne banke za 1930 posnemamo, da je devizni sklad padel v teku leta od 1633.5 na 608.25 milij. Din. Devizni promet je bil manjši, kakor leta 1929. Banka je kupila za 4800 milij. deviz (v primeri z letom 1929. za 1992 milij. Din manj). Prodala pa je deviz za 5885 milij. Din (—69 milij.). Posojitve izseljencev v letu 1930. so znašale samo 789.5 milij. Din, kar pomeni v primeri z letom 1929. nazadovanje za celih 148 milij. Din. To nazadovanje je pripisovati manjšemu zaščitku naših izseljencev radi obštetne gospodarske krize po celim svetu. Po statistiki finančnega ministristva so znašale na koncu leta 1930. terjatve inozemstva 447.7 (461.9) milij. Din, dočim so dolgov inozemstva znašali 17.7 (26.6). Zanimivo je, da so od leta 1928. dalje, to je odkar se vodi statistika, terjatve inozemstva stalno padale, kakor tudi naše terjatve do inozemstva. Tega leta namreč so znašale terjatve inozemstva 592.2 milij. Din, dolgov inozemstva pa 38.9 milij. Din.

Poročilo o likvidaciji Slavenske banke. Likvidatorji poročajo, da je bilo od 4. jan. do 31. dec. 1930 prejetih 5,357.000 Din, izplačano pa 4 milij. 913.000 Din.

Obrotna banka v Ljubljani sklicuje občni zbor za 26. t. m. ob 11 v Zbornico za TOI. Na dnevnem redu so poleg bilance tudi volitve. Kakor čujemo je čisti dobiček ostal približno na lanskii višini in bo banka plačala za 1930 isto dividendo kot za 1929 (5%).

Vpisi v trg. register: Slov. trg. družba za premož. Kaufmann in drugi, Zagreb, podružnica. Mestne hranilnice: Motorbus, brzoprometna d. z. o. z., Ljubljana (50.000 Din); Sabec Janko, Hribar Svetozar; izpremembe: trdilo Ivan Samec tvori družabniki Ivan S. Ivo, Vaso in Leon S.; Zadruga banka: nov upravni svet: Pretnar Franc, Majcen Franc, Lovšin Evgen, dr. Novak Franc, dr. Krek Miha, dr. J. Bohinjec.

Vpisi v zadrugi register: Kmetijska okrajna zadruga v Kranju, r. z. z. o. z.; Živinorejska zadruga v Velešovem, r. z. z. o. z. (načelnik Grile Franc); Gospodarska zadruga poštnih nameštencev v Mariboru, r. z. z. o. z. (načelnik Ortan Ivan).

Likvidacije: Združeni čevljarji mojstri v Mariboru in okolici, r. z. z. o. z.; Nabavljalna zadruga javnih nameštencev in vpokojevcem za Ribnico in okolico, r. z. z. o. z.

Potrjena poravnava: Weigl Vilko, trgovec v Mariboru (vletrgovinska papirja, knjigarna in knjigovozna industrija) za 50% v 4 tromes. obrokih.

Borza

Dne 3. marca 1931.

Denar

Devizni tečaj so bili večinoma čvrstejši, le London, Pariz in Newyork so bili slabšeji. Promet je bil prav znaten posebno v devizi Dunaj, katere je bilo zaključeno skoro poldrug milijon Din, nadalje je bil promet znatnejši še v devizah Newyork in Curih. Vse zaključene devize z izjemo Trsta je dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2284 bl., Berlin 1351.75—1354.75 (1353.25), ruselj 793.87 bl., Budimpešta 992.61 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 799.33—802.33 (800.83), London 276.57 bl., Newyork 56.725—56.925 (56.825), Pariz 222.07—224.07 (223.07), Praga 168.34—169.14 (168.74), Trst 297.1—299.11 (298.11).

Zagreb. Amsterdam 2284 bl., Dunaj 799.33—802.33, Berlin 1351.75—1354.75, Bruselj 793.87 bl., Budimpešta 991.11—993.11, London 276.17—276.97, Milan 297.2386—299.2386, Newyork 56.725—56.925, Pariz 222.07—224.07, Praga 168.34—169.14, Curih 1094.40—1097.40, Bukarešt 34.50—35. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 8 milij. Din.

Belgrad. Amsterdam 2281—2287, Budimpešta 991.11—994.11, Berlin 1351.75—1354.75, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 799.33—802.33, London

Sport

zavoda. Prijave je vložiti najkasneje do 18. ure dne 6. marca na naslov: SK Ilirija, poštni predal 175, ali pa oddati pri tvrdki »Alpina«, Masarykova cesta.

b) Splošna slalom tekma: dne 8. marca 1931 se vrši istotam (glej gornji razpis) po slalom tekmi za srednješolski pokal s plošna slalom tekma za posamezne pri JZSS verificirane tekmovalce. Tekmovalne prijave, katere se naj vpošlje najkasneje do 6. marca 1931 do 18. ure na zgoraj navedene naslove, je priložiti Din 10. — prijavnine. Po tem času je prijavnina dvojna. — SK Ilirija.

Službeno iz LNP. Danes v sredo seja P. O. ob 19. U. O. ob 20 v prostori Delavske zbornice.

SK Ilirija. Društveni večer v počastitev državnega prvaka Joška Janše in ostalih tekmovalcev priredi SK Ilirija v sredo ob 20 v restavraciji Zvezda. Odbor vabi vse članstvo, zlasti pa smučko sekcijo.

SK Ilirija. (Sobljaška sekcija.) — Radi dostave osebnih podatkov Jugosl. Mačevalačkem Savezu je polnoštevilna udeležba pri treningu v petek, dne 6. t. m. nujno in neobhodno potrebna. K udeležbi smučarskega večera na čast tekmovalcev v sredo 4. t. m. ob 20 v restavraciji Zvezda poziva vse članstvo, posebno pa smučarje sabljaške sekcije.

Z. S. K. Hermes v sredo 4. marca seja upravne odbora pri štipicu ob 20 uri. Pozivljani radi važnosti polnoštevilno udeležbo. — Podpreds. II.

276.17—276.97, Newyork 56.725—56.925, Pariz 222.07—224.07, Praga 168.34—169.14, Trst 297.15—299.15.

Curih. Belgrad 9.1270, Pariz 20.3525, London 25.23, Newyork 519.40, Bruselj 72.425, Milan 27.207, Madrid 55, Amsterdam 208.275, Berlin 123.45, Dunaj 73.90, Stockholm 139.15, Oslo 139, Kopenhagen 139, Sofia 3.7625, Praga 15.3825, Varšava 58.15, Budimpešta 90.575, Atene 6.70, Carigrad 2.46, Bukarešt 3.00, Helsingfors 13.05.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je bila danes nekoliko slabšeja in so tečaji dolarskih papirjev popustili v primeri z včeraj. Nasprotno pa se je uvrstila vojna škoda. Prometa je bilo nekaj v vojni škodi, nadalje so bili zaključeni tudi agrari, v ostalih državnih papirjih pa ni bilo nobenega prometa. Bančni papirji beležijo običajen zaključek v delnicah Poljbanke po običajnem tečaju 56. Nadalje je bila zaključena Prastediona po 975, Srbska se je uvrstila na 195, Zemaljska pa je bila zaključena po 137. Industrijski papirji beležijo zaključek poleg Trboveljske le še v Danteli po 95. Trboveljska pa se je uvrstila na 333, kasneje pa je popustila na 330. Drugi papirji so ostali v glavnem neizpremenjeni.

Ljubljana, 8% Bler, pos. 92.50 bl., 7% Bler, pos. 82 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 125 den., Prastediona 980 den., Kred. zavod 170—180, Vevče 128 den., Stavbna 40 den., Ruše 220 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 86.50—87.25, agrarij 51.25—51.50 (51.50), vojna škoda ar. 418—418.50, kasa 418—418.50 (418), 3. a. 5. 417.75—418.50, 6. 418—418.50 (418), srčke Rdeč. križa 50 bl., Tob. srčke 28 bl., 8% Bler, pos. 91.75—92.25, 7% Bler, pos. 81.75—82.25, 7% pos. Drž. hip. banke 81.875—82. 6% begl. obv. 68.50—69. Bančne delnice: Ravna gora 80 den., Hrvatska 50 den., Katolička 37—39, Poljo 56—57 (56), Kreditna 125 d., Union 193.50—194, Jugo 78.50—79.50, Ljublj. kred. 125 den., Medjunarodna 70 den., Narodna 8050—8100, Obrtna 36 den., Prastediona 975—980 (975), Srbska 194—195 (195), Zemaljska 137—138 (137). Industrijske delnice: Nar. sum. 25 den., Guttmann 138—150, Slavkcs 42 den., Slavonija 200 den., Našice 930 den., Danica 95—97 (95), Drava 250—260, Sečerača Osjek 275—295, Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 210—225, Brod, jav. 83 bl., Union 80 bl., Vevče 145 den., Isis 41—43, Ragusa 385—390, Oceanija 212—220, Jadr. plov. 560 bl., Trboveljska 332—333 (333, 332, 330), Split cement 305 den.

Belgrad. Narodna banka 8045—8100, 7% inv. pos. 87—87.50, agrarij 51—52, vojna škoda prompt. 418—418.25, 6% begl. obv. 68.25—68.75, 7% pos. Drž. hip. banke 81.75—82.25.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu: London 7% Bler, pos. 81—82, Newyork 8% Bler, pos. 91.50—92.50, 7% Bler, pos. 81.25—82, 7% pos. Drž. hip. banke 80.25—81.75.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 88.40, Wiener Bankverein 16.50, Creditanstalt 46.70, Escompteg. 159.35, Union 24, Aussiger Chemische 158.75, Alpine 20.57, Trboveljska 41, Kranj. ind. 43.75, Leykam 3.65, Rima Murany 67.

Žitni trg

V splošnem je na žitnem trgu tako pri nas kakor tudi v inozemstvu kaj malo življenja. Zunanje vesti javljajo čvrstejšee tečaje, vendar nekakega posebnega upanja na izboljšanje ni, čeprav se že bližajo novi žetvi in bi bilo potrebno, da pride do razjasnitve položaja. Zaloge žita so še vedno znatne in so po statistiki Broomhalla znašale 1. februarja t. l. 601.6 milij. bušljev (bušel ima 27.2 kg) v primeri s 577 milij. bušljev dne 1. februarja 1930. Ob tako visoki številki je razumljivo, da uvozne države še čakajo na nadaljnji razvoj trga. Zlasti je postal tržni položaj nejasen, ker se govori o likvidaciji velikih zalog, ki jih ima ameriški Farm-board, kar bi lahko katastrofalno vplivalo na trg. Na našem trgu ni skoro nobene kupčije. Dovozi so slej ko prej slabi in nikakor ne morejo pritiskati na cene, ki so ostale do malega neizpremenjene. Danes zahtevajo za pšenico Srbobran 160—162.50, lan. 155—157.50, Sombor okolica 145—147.50, bar. 145 (lepo blago), slav. 182.50—187.50 (po kakovski in težji). Boljših vrst pšenice je bolj malo in zato gre veliko blaga Spodnjebačke v Banat in pa v Gornjo Bačko, kjer se meša z ostalimi vrstami, ali pa prodaja kot gornjebačko blago. To pa radi slabše kakovosti spodnjebačkega blaga. Koroza stane času primerno suha 80—82, po postajki, bosenska okrogla 92, stara 95, pa zanje ni nikakega povpraševanja. Kupčija s koroza dosega letos komaj desetino lanskotevne kupčije. V naših krajih ni skoro nikakega povpraševanja, ker nismo imeli hude zime in tudi gozdna dela so počivala zaradi stagnacije na lesnem trgu. Moka stane po kakovosti od 240—300 in je torej neizpremenjena.

Strahote morske globine

V morskih globinah se dostikrat dogajajo strahotne tragedije, kakršnih bi človek na zemlji ne mogel doživeti. Ameriški listi so že pred nekaj časom poročali o strahotah, ki jih je doživel potapljač, ki se je spustil v globino, da bi dvignil dragoceno stvar, ki jo je potopil. Srečno je prišel v ladjo in je svoje opravilo skoraj že opravil. Naenkrat je zaslišal, da se je nad njim zaprla loputa, skozi katero je bil zlezel v notranjost. Loputa je stisnila zračno cev, skozi katero je potapljač dihal. Bil je v nevarnosti, da se zaduši. V zadnjem hipu je pod divanom v kabini opazil železen drog, s katerim je šel k loputi in jo toliko dvignil, da je dohajalo več svežega zraka in da je minila nevarnost, da bi se zadušil. Skoraj se mu je posrečilo, da je z velikim naporom odrinil zaklop ter zlezel na krov in od tod srečno prišel na površje.

Ta zgodba je že več ali manj znana, toda še hujša je druga, ki se je primerila dvema ameriškim mornarjema, katere sta hotela rešiti posadko potopljene podmornice. Krmar Michela se je spustil na morskno dno in poiskal, kje leži podmor-

nica. Pri podmornici je ugotovil s trkanjem, da so v njej še živi ljudje. Med tem pa se je njegova zračna cev, ne da bi bil Michela opazil, ovila okrog sidra, ki je ležalo na morskem dnu. S tem se je zaprl dohod svežemu zraku. Michela je začel pri- manjkovati zraka in začel se je dušiti. Signaliziral je, naj mu dajo močne škarije za rezanje žice, med tem se je že onesvestil.

Njegov tovariš Eadie se ni pomišljal niti za hip in se je takoj spustil za prijateljem v globo- čino, da bi ga rešil. Našel ga je ležati na podmor- nici nezvestnega. Srečno je osvobodil prijatelja, pri tem pa bi se bil sam skoraj zadušil, kajti nje- gova zračna cev se je ovila okrog nekega drugega železa, ki mu je razparalo tudi zračno cev. Skozi cev je vdrla v njegovo potapljaško opravilo voda, da mu je segala že do vratu. Voda je bila zelo mrzla, ker je imela le poldrugo stopinjo Celzija. Grozila mu je dvojna smrt: od vode in pomanjkanja zraka. Kljub temu je zgrabil prijatelja in dal kri- žarki »Falcon« signal, naj ga dvignejo. Ko so ju dvignili, je zgubil izpred oči svojega prijatelja, ki se

mu je izmuznil iz rok, vendar so oba srečno rešili.

So pa še drugi dogodki, ki se gode na mor- skem dnu, morda še bolj strašni. Ko so potapljači našli neko potopljeno ladjo in vdrli vanjo, so našli v zaprti kabini truplo mornarja, kateri se je bil zadušil in ki je pred smrtjo še napisal, kaj je do- živil, preden je umrl. Bil je ladijski krmar. Ker je bila njegova kajuta dobro zaprta, voda ni mogla takoj vdreti vanjo in zato je imel časa, da je po- pisal svoje občutke. Zapisal je, da ga ne muči le strašno pomanjkanje zraka, ampak tudi ogromen pritisk vode na ladjo mu povzroča take bolečine v ušesih, da se mu zdi, da bo morala počiti ušesna mrena. Iz tega zadnjega pisma mrtvega krmarja je svet lahko razbral, kako strašen smrtni boj je bo- jeval rešev na dnu oceana čisto sam, daleč od sveta in brez upanja na rešitev. Iz njegovega pisma je razvidno, da do zadnjega trenutka vendarle še ni popolnoma obupal in da je kljub strašnemu in brezupnemu položaju v njem do zadnjega diha še brlela mala iskrica upanja: Morda me bodo pa vendarle rešili? Upanje je bilo zaman.

Suženjstvo v Rusiji

Priobčujemo v naslednjem pismo, ki ga je pisal ruski kmet-naseljenec, kateri je bil s svo- jimi sovaščani vred iz svoje naselbine deportiran v severne gozdove na prisilno delo. Moskovska vlada sicer ugovarja, da v Rusiji ni prisilnega dela. Zato je treba ugotoviti, da se prisilno delo res ne nanaša na ruske delavce in nameščence, pač pa na protiboljševske izgnance. Nekateri ino- zemski strokovnjaki so si ogledali Rusijo ter so sedaj priobčili odprto pismo, češ, da v Rusiji ni- kjer niso videli prisilnega dela ter da je vsaka taka trditve izmišljena. Zelo je verjetno, da ino- zemski strokovnjaki, ki so hodili po srednji Ru- siji in Moskvi, res niso mogli videti, kaj se godi na Murmanskem obali in v ondotnih gozdovih. Pi- smo, ki prihaja od onod, se glasi:

Murmanska oblast, 7. decembra 1930.

Ljubi prijatelji!

Dolgo časa vam nisem mogel pisati in tudi tole pismo je bilo zelo nerodno oddati. Upam pa, da bo vseeno prišlo na zadnji naslov. Kakor vidite, sem moral jug zamenjati s severom. Čeprav zadnje mesece v naših vaseh od trpljenja nismo mogli skoraj več prestajati, nam bo tukaj najbrž ugasnila lučka našega življenja. Pri vas pravite, da smo sužnji. Radi tega so gospodje v Kremlju razburjeni, češ, da kaj takega v svobodni Rusiji sploh ni. Bog se nas usmili, kajti naša usoda ni dosti boljša od sužnjev. Ti dobivajo vsaj zadosti hrane, da morejo delati. Preden so nas natrpali, kakor živino v ži- vinske vagonce, da so nas odpeljali, so najhujše od nas najprej potaknili po ječah, ki jih imenujejo poboževalnice in prisilne delavnice.

Nekateri od aretiranih so kmalu oboleli in tudi pomrli. Morda iz gole žalosti. Pri naši skupini nas je bilo okrog 200 oseb, večinoma možakov. Strehe spočetka nismo imeli nad svojimi glavami, razen ženski in otroci; kajti barake smo smeli delati šele

po končanem delu. Pod milim nebom smo se stis- nili drug k drugemu in se greli, kakor smo se mogli. Čez nekaj dni je bila baraka gotova. Pod- nice za pod? Ne, le slama in dračje. Zvečer se stis- nemo zopet skupaj, ko gremo počivati.

Razdeljeni smo v delavne skupine, od katerih vsaka voli svojega delovodjo. Zgodaj zjutraj hodi- mo sekati les, močno zastraženi. Vsakokrat nam sproti določijo, koliko moramo čez dan posekati. Prej nas ne odvedejo domov, dokler nismo vsega storili. Naša hrana je krompir in košček kruha. Tu- patam tudi kakšna riba. Strogo nas stražijo morda radi tega, ker jih je jeseni, ko so noči tukaj zelo temne, mnogo poskušalo pobegniti. Marsikdo teh nesrečnikov je bil najbrž ustreljen, preden je do- segel finsko mejo. Sedaj, ko je tako globok sneg, ni mogoče misliti na beg, ker bi bil brezupen. Kljub temu so straže pomnožili. Kdorkoli bi hotel ponoči zapustiti barako, se poda v nevarnost, da bi ga straža ustrelila. Med nami izgnanci je skoraj več bolnikov ko zdravih. Vzrok je vedno nezadostna hrana. Tudi ravnanje z nami zelo surovo in strogo. Čekistom se puške kar same sprožijo.

Bogve, če se na širnem božjem svetu kdo briga za nas. Kremlju je popolnoma vseeno, če se tukaj tudi vsi stegnemo. Vedno prihajajo nove skupine, sami kulaki (kmetje) in drugi nasprotniki sovjeto- v. Žalostno je pri nas z zdravniško pomočjo. Mi- slim, da so namesto zdravnikov sami ranocelniki in padarji. Kdor oboli, ga imajo za simulant in šele, ko se onemogel zgrudi, nekaj store zate. Vendar pa taki največkrat nikdar ne vstanejo več. Zenske so spravili v posebne oddelke. Morajo pa delati, kakor moški. In neredko morajo biti stražnikom po volji. Odvezli so nam vse otroke in jih peljali proč, da bi iz njih napravili prave sprolečence in nove ljudi. Sedaj veste, kako se godi v sveti Rusiji in kaj se godi z nami.

Težka železniška nesreča. Na kolodvoru Hildburghausen v Nemčiji je tovorni vlak s tako silo za- vozil v neki drug vlak, da je 23 vagonov iztirilo, 12 pa se jih je popolnoma razbilo. Človeških žrtev k sreči ni bilo.

Kulturni obzornik

Vigile

Nedavno je izšel tretji zvezek te odlične fran- coske revije, ki pod vodstvom François Mauriac prinaša prispevke le znamenitih katoliških pisate- ljev. V svojem spisu »Hommage a Saint-Augustin« iznasa Jean-Pierre Altermann mnogo presenet- livo novih in svežih misli v deskriptivni obliki, podobno kakor dela Giovanni Papini v svojem »Saint-Augustin«, le v toliko se mi vidi Altermann- novo delo drugače zasnovano kot Papinijevo, ki je dal lepo urejen življenjski svet svetnika in misleca, v kolikor jemlje v obzir bolj kraje in mistično okolico sv. Avgustina nego njegovo tele- sno in duševno življenje samo. Skoraj bi dejal, da je popolnil Altermann Papinijev telesni opis pripadajočo telesno pokrajino in z obzorjem, a v duševnem pogledu takisto. — Sledi prevod iz angleščine G.-K. Chestertonove novele »L'oiseau jaune« (Rumena ptica), v kateri vidimo spet ka- rakteristično umetnost tega s tehničnim humorjem in svojevrstno poetičnostjo nadarjenega pisatelja, o katerem pravi Bernard Shaw: Izpolnje vanj po- vsem navadne prigode iz človeškega življenja, iz povsem vsakdanjega meščanskega življenja, ter jim da pomenu, nenavadno, nadčloveško podobno. — Prav posebnega poudarka pa je vreden sicer kratki, a zato tembolj pomembni prispevek veli- kega francoskega pesnika Paula Claudela: Les invités a l'attention. Prav za prav je to kratko pismo, ki je bilo najprej objavljeno v listu bol- nišnice v Berku, eden najbolj živih dokumentov o sodobnem razglabljanju o bolnikih in o boleznih

ne z medicinskega, marveč s človeškega in živ- ljenjskega stališča. Presencja nas dejstvo, da je baš po vojni o bolnišniškem stanju in stanu bilo v javnosti tako malo govorjenja in zato tem bolj pozdravljamo globoko in prelepo besedo, ki jo je poklonil pesnik »povabljenec k pozornosti, ka- kor imenuje neozdravljivo bolne«. Velika raz- stava Delacroixovih slikarskih del v pariškem Louvre je dala povod znanemu umetnostnemu kritiku Françoisu Fosca, da je napisal za »Vigile« daljšo razpravo o tem velepomembnem francoskem slikarju. — René Schwob objavlja odlomke iz svoje najnovejše knjige »Ni Grec, ni Juif« — zajej je v njej prečudežne lepote španske dežele, Benetk in drugih krajev ter jih prepletel z mi- slimi, ki spominjajo na Rivierove zapiske iz ujet- ništva: o ponižnosti in o škodi prevzestnosti. — Nekaj pesmi Hélène Young. — Razprava Fran- coisa Mauriac o Gustavu Flaubertu pa odkriva vse odlike in senčne strani tega tvorca, ki po bleisku sloga in magičnosti evokacije skoraj nima para; Mauriac ume v kratkih, gostih stavkih osvet- liti ter ponazoriti najbolj zamolane in težke stvari, soditi jasno in pravično, postaviti le strani v ravnotežje z dobrimi ter orisati na pičlem platnu s toliko prodornostjo osebnost, katere delo in živ- ljenje zahtevata izredne poglobitve, da ju more človek pravilno in pravično oceniti.

Rast v duhovnost in božje otroštvo, 5-6. šte- v. (tretji zvezek februar + marec) je pravkar izšla — to pot na 28 straneh — in prinaša sledečo vsebino:

Vest (Slomek). — Duhovni človek (E. B.). — Samostan in država (»Lutensule«). — Jože Zabkar: Bog. — Niko Ku et: K problemu ljudske igre (Konec). — ec: Pismo (I). — Jože Kastelic:

Oliver Baldwin, sin bivšega konservativnega mi- nistrskega predsednika v Angliji Baldwina, ki je v parlamentu pripadal kot poslanec delavski stran- ki, je sedaj izstopil iz delavske stranke, češ, da vlada ni ničesar ukrenila v korist gospodarstva in delavstva.

Klovn in politika

V Španiji se ne bavijo s politiko samo advo- kati, profesorji in študenti, ampak tudi artisti. Pred petnaistimi dnevi, ko je madridska policija kar vseprek lovila republikanske politike in jih vta- knila v »Carcer modele« (Vzorno ječo), je ista usoda doletela tudi argentinska brata Marbell, ki sta v nekem baru zabavala publiko z več ali menj pi- kiremi šalami na račun režima. Isto se je zgodilo te dni znanemu klovnu Ramon Perezu.

Ramon Perez, ki ga kličejo Ramon, je v ne- kem lokalni publiko zabaval z anekdotami o svojem lastnem situ, ki nosi ime Alfons. Pripovedoval je, kako je Alfons hudo zbolel in letal od zdravnika do zdravnika, ne da bi mu mogel kdo pomagati. Končno mu je eden dal medicino, ki ga je rešila bolečina. »In veste, kaj je bilo to?« je klov n pral svoje poslušalce. Ničesar ni uganil. »Sales de Espa- ña!« je dejal klov n. Gromovit smeh. Sala pa je dvoumna. — »Sales de España« pomeni namreč: »Španska sola in »Poberi se iz Španije!« Policija, ki je za to domiselno gospoda Ramona Pe- rezu izvedela, je artistu preskrbel za nekaj časa brezplačno sobo v — Carcer model...

Na'manše armade sveta

Ena najmanjših armad je v Vatikanu. Ta ob- stoji iz treh delov: iz plemiške garde, iz švicarske garde, ki šteje 120 mož, ter iz domače garde, ki je prava telesna straža papeževa in šteje 93 mož.

Najmanjša armada na svetu je brez dvoma armada kneževine Lichtenstein, ker je namreč ni. Pač pa je vsak državljan te kneževine v službi nevarnosti dolžan prijeti za orožje in braniti do- movino.

Republika San Marino tudi spada med naj- manjše države na svetu. Njena armada pa ni naj- manjša. Šteje namreč devet stotnih z 950 možmi in 38 častniki. Ta armada je razdeljena v dva dela: parada in stražna četa, ki se pojavlja v času pa- rada in dela red na ulici, in garda velikosti sveta. Ostale čete opravljajo orožniško službo. V tej ar- madi je važna enota vojaške godbe, ki šteje 212 mož. Zaradi te godbe je vsa armada pri državljani- nih zelo priljubljena.

Mnogo manj nevarna je armada kneževine Monaco, ki šteje 82 mož in 3 častnike. Njihova naloga je v glavnem samo ta, da v svojih nestih in pisanih uniformah hodijo po mestnih ulicah, ki se radi tega zdijo ljudem lepše.

Meditacija. — S. V.: Glas seča josti. — Janez Potopec: Na šabovski deski življenja (Dalje). — D. L.: Naša pot. — Oha imo si prijazno razpo- loženje. — Naše knjige: Sveti Boštjan iz pred- mestja. — Naša skupnost: Na božičnem pomenko- vanju. Naša skupnost. — Priloga sekretarijata. — Resolucije II. kongresa Slovenske katoliške akad. mladine. — Naši razgledi: Finzgari za 60-letni god. — Peditsetletnica smrti Fj. M. Dostojevske- ga. — 600letnica naselitve Kočevarjev. — Stanje mladinskega gibanja (Konec). — Oeconomia pe- rennis (A. Orcl). — Das Wesen der sittlichen Per- son (Dr. R. Allers). — Der Geist des Ganzen (Jul. Langhehn). — Naša beseda: Februar-marec. — Katholon. — »Zar«. — In mi...? — K temu zvez- ku. — Slike: Naša družina na božičnem pomen- kovanju 1929. — Poljaki na II. kongresu Slovenske kat. akad. ml. v Ljubljani. — Udeleženci X. kon- gresa »Pax Romanae« v Münchenu 1930. — Fr. S. Finzgari. — Slovaki na II. kongresu Slovan. k. a. ml. v Ljubljani pred Prešernom.

Razen tega, da se je obseg »Rasti« s doslej stalno prilogo Sekretarijata Slovan. kat. akad. mladine povečal na 28 strani, je temu zvezku pridejano tudi kazalo I. in II. letika »Rasti«, ki bo dobro služilo onim, ki hočejo imeti pregled čez dosedanja dva letnika »Rasti« in čez tisto giba- nje, ki se v njih odraža. Vezan izvod obeh letni- kov stane 20 Din (edno zeleno platno z zlatim napisom). Tudi je na razpolago še okrog 100 iz- vodov obeh prejšnjih letnikov (Kdor želi, naj javi upravi »Rasti«, Akademski dom, Miklošičeva 5, Ljubljana). Oba letnika z vezavo vred stane 35 Din. — Platnice so pri tem zvezku rumene. Prispevke za prihodnji številki je poslati najkas- nejše do 15. marca.

Žalec

G. urednik, dovolite še staremu žalcu, naj doda nekaj zgodovinskih in drugih opazk k tukajšnjemu zborovanju Kmetске prosvete, dne 22. februarja. V mladih letih se človek več- krat zaleti, zato se mu morda marsikaj spregle- dati. Tudi gospodom prirediteljem moramo mar- sikaj na tem zborovanju spregledati, ker so mladi in ne smemo zahtevati od njih, da bi po- znali starejšo zgodovino žalskega trga. Če res hočejo nositi narodno misel v Žalec — ker so tako govorili, jim moramo verjeti — jim pač moramo povedati, da so prišli mnogo let pre- poznno ali pa v nepravem času. Žalčani smo po- nosni na to, da nas je učil pravo narodno naš slavnih Hausenbichler, potem Kač, Sirca, Roblek, Kuček, Cvikel in še nekaj drugih naših velanož. Tudi ni človeka v Sloveniji, ki bi si upal zani- kati narodno zavest žalskega trga. Žalec je bil priča zgodovinskih narodnih zborovanj. Zato smo malo težko požirali, ko smo slišali, da nas hočejo 1931 učiti narodnosti. Če bi gospodje prireditelji prišli med 15. avg. in 1. okt., o ta- krat bi morebiti imeli hvaležnejše poslušalce! — Na drugi strani smo pa bili veseli, da smo slišali iz izkušenih in politično dolednih ust nekaj o politiki. Saj se drugače ne sliši ničesar. — Da so bili bivši SLS voditelji tako pohva- ljeni je prav in lepo in umestno bi bilo, če bi se bil kdo zborovalec dvignil in primerno po- hvalil tudi bivše SKS in SDS voditelje. Seer je to temeljito opravilo zgodovinsko zborovanje kmetov v Zagrebu, dne 8. dec. 1930, a tam nismo bili vsi, da bi bili tisto pohvalo slišali. — Kdor je pazljivo poslušal govor g. Puelja, si je mo- ral priznati: ta pa zna. Delil je nezaupnice na vse strani. Po mojem mnenju so najbolj debele slišali bivša demokratska in samostojna kmet. stranka in bivši Sokoli. Vsi ti so gospodovali mnogo let v Žalcu in niso dosegli toliko, da bi bil ta mali trg vzgojili tako, da bi bil politično zrel.

In g. Pu- celj je omenjal posebno kmetске fante in kmet- ska dekleta. Gospod Pucelj bi se ne bil smel jeziti na navzoče fante in dekleta, če še niso politično zreli, saj vendar niso krivi sami. In povrh bi navzoči lahko sklepali, da so politično zreli ostali doma. Pa njegova nevolja je najbrž izvirala od tod, ker je moral gledati in poslušati, kako je v imenu Zveze kmetških fantov in deklet odvarjal zborovanje g. hotelir Pikel iz Žalca, ki je fant kakor g. dr. Novok kmet. Zborovalec se je takoj zdelo, da gumbi niso bili prišiti na pravo suknjo. In s tem prepiranjem so šli narazen.

Škoc'an pri Tur'aku

Lakner in tovariši v Škocjanu: 11. febr. t. l. zvečer v mraku pridejo trije neznanzi v župnišče, ki so po vsem, v kolikor jih poznam iz časopisov, tako po imenu, starosti in obna- šanju odgovarjali morivu Laknerju in tovari- šem. Na vsak način so hoteli prenočiti v žup- nišču, kljub temu, da je 7 minut stran vas, ki šteje 34 števil. Le slučaj, da sta bila v žup- niški pisarni dva orožnika iz Grosuplje, ki sta potrebovala od urada gotove podatke, se je za- hvaliti, da so odšli in prenočili drugod.

Cigani med nami. V veliko nadlogo so pri nas ciganske trupe, ki so se nastanile v gozdu nad Medvedco. Nemoteno delajo škodo v gozdo- vih, sekajo les — brez dovoljenja, prosjačijo in nadlegujejo ljudi po hišah. Ljudje so v stra- hu, ko vidijo po noči ob vsaki uri temne po- stave, postajati okoli poslopja, da ne zapalijo ogenj ali pokradejo. Želeli bi, da bi nas oblast rešila te nadloge!

Predstava v društvu. 15. febr. je vprizorilo tuk. izobr. društvo zelo veselo igro: »Z doma jo dajmo!« Igro so igralci dobro naštevali in je bilo dovolj smeja. Le škoda je, da je bila udeležba zaradi skrajno slabega vremena bolj slaba.

Poprava cerkvenih orgel. Tukajšnje orgle župne cerkve so v zelo slabem stanju. Dolgo smo že želeli, da bi se preglasile in popravile. Sedaj smo izročili delo g. orgl. mojstru L. Kr- žetu. Ker so dobro orglčene cerkvene orgle ve- likega pomena za cerkev, bomo radi prispevali za popravo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 4. marca: 12.15 Jugoslovanska in or- kestralna glasba. (plošče). — 12.45 Dnevne vesti in zimskosportne vesti. — 13. Časovna napoved, nato reproducirana glasba. — 13.30 Borzne vesti. 17.30 Radio orkester. — 18.30 Lovše Živko: Moja delavnica. — 19. G. prof. Preobraženski: Ruščina. 19.30 Literarna ura: Jože Lovrenčič: Ob 100 letnici rojstva Matije Valjavca. — 20. Klarinet solo, igra g. Beranek. — 21. Operetni večer (radio orkester): gdč. Arko in g. Jelačin pojeta vmesne opere.

Četrtek, 5. marca: 12.15 Donski kozaki — šlagerji iz zvočnih filmov (plošče). — 12.45 No- vice iz današnjih dnevnikov. — 13.00 Časovna na- poved, nato reproducirana glasba. — 13.30 Borz- ne vesti. — 17.30 Otroška ura g. Gabrijelčičeva). — 18.00 Plošče. — 18.30 G. Ula: Gimnastična ura. — 19.00 G. prof. Rupel: Srohvraščina. — 19.30 G. dr. Bohinec: Iz naravoslovja: Morje in jezero. — 20.00 G. Horn: Duševna vzgoja otroka. — 20.30 Prenos iz Belgrada.

Drugi programi

Četrtek, 5. marca. Belgrad: 11.30 Plošče. 12.45 Koncert radio orkester. 17.30 Petje narodnih pesmi. 18. Prenos glasbe iz hotela »Moskva«. 20.30 Koncert. 21.30 Klavirski koncert. 22.70 Koncert radio orkestra. — Zagreb: 12.30 Plošče. 17.00 Koncert ruskih ba- lalajk. 20.30 Dunaj: Internacionalni koncert. 22.40 Večerna glasba. — Budapest: 12.05 Koncert vo- jaške godbe. 18.00 Orgle. 20.30 Dunaj, nato kon- cert ciganske glasbe. — Dunaj: 12. Opoldanski koncert. 19.30 Koncert orkestra. 20.30 Internac. koncert dunajske Filharmonije: Mozart, Beethoven, Schubert. — Milan: 13.00 Plošče. 19.30 Ves- la glasba. 20.55 Opera. — Praga: 19.30 Kvartet. 20.30 Dunaj. 22.20 Orgla. — Rim: 17.00 Pester koncert. 21.05 Vokalni in orkestr. koncert. — Berlin: 19.50 Plesni večer. 21.10 Lep večer. — Katowice: 12.10 Plošče. 12.35 Šolski koncert. 17.45 Koncert soli- stov. 20.30 Dunaj. 23.00 Odlomki iz opere »Faust«. — Toulouse: 12.45 Koncert. 13.15 Španske pesmi. 19.45 Koncert. — Mülhacker: 11.45 Koncert. 12.20 Plošče. 16.30 Popoldanski koncert. 19.45 Koncert (pihala). 20.45 Skrivnostni večer. 22.00 Klavirski koncert. — London: 13.05 Opoldanski koncert. 17.00 Operetna glasba. 19.45 Ljudski koncert. 21.15 Plošče. — Mor. Ostrava: 16.30 Praga. 17.50 Po- ljudna glasba. 19.30 Praga.